PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb postale I gruppo - Cena 35 lir | Leto XIX. Št. 8 (5383) | TRST, četrtek 10. januarja 1963

GLASILO PSI «AVANTI!» OBJAVLJA RESEN OPOMIN KRŠČANSKI DEMOKRACIJI

«Zadržanje KD nasproti socialistom predstavlja politično zmoto»

Namesto da bi zaigrala na «dobro karto» izpolnjevanja programskih obvez, je KD menila, da more zaigrati znotraj svoje stranke na «dorotejsko karto» - Sporočilo tajništva KPI v zvezi s sedanjim političnim položajem

RIM, 9. — Skupno sporočilo predstavnikov strank vladne večine je naletelo na različen odmev v javnem in političnem življenju dežele: medtem ko desničarski krogi poudarjajo v glavnem, da smo se izognili vladni krizi, glasilo KPI «l'Unità» zatrjuje z izrednim poudarkom, da so PSDI, PRI in PSI kapitulirali na celi črti pred KD. Glasilo PSI «Avanti!», ki še nima skupnega sporočila, objavlja le kroniko razgovorov in stališča, ki so jih obrazložili predstavniki posameznih strank, hkrati z izjavo Saragata in Realeja, da socialdemokrati in republikanci ne bodo sodelovali, po volitvah, v vladi, ki ne bi uveljavila deželne ureditve.

V nasprotju s to prvo povsem negativno oceno zaključkov štiristrankarskega posvetovanja, ki jo objavlja današnja «Unità», pa je današnje sporočilo tajništva KPI, ki socialistov sploh ne omenja, in v katerem se zatrjuje, da je «KD javno zavrgla bistvene točke programa, s katerim se je vlada predstavila parlamentu v preteklem marcu in dobila zaupnico». Ta «odkrita odpoved obvezam, ki zadevajo temeljne ustanove ustave, kakršne so deželе, in ki so bistvenega pomena za demokratično obnovo, se dogaja izven parlamenta in za njegovim hrbtom. Še hujša pa je izjava, s katero tajnik KD podreja uveljavljenje ustave manevrom in strankarskim računom, ko se postavlja na stališče, ki je nesprejemljivo za vsako demokratično silo. Tajništvo KPI podčrtava veliko odgovornost, ki sta si jo nadeli socialdemokratska in republikanska stranka s tem, da potrjujeta takoimenovano vsiljevanje KD, ki se tako vrača k najslabšim metodam centrističnih koalicij, pasivno pristajajoč na škandalozno demokristjansko volijo, da monopolizira v svojo korist — in v konservativne namene — vodstvo vitalnih sektorjev državnega aparata (imenovanje predsednika ENEL).

«Tajništvo KPI poziva partijske organizacije, naj takoj začnejo s široko akcijo pojasnjevanja med množicami glede te nadaljnje hude degeneracije koalicije levega centra in naj se obrnejo na vse sile, ki so zainteresirane na politiki obnove. Tajništvo KPI je sklenilo sklicati za ponedeljek sejo vodstva stranke in je naložilo vodilnim organom komunističnih parlamentarnih skupin, naj proučijo pobude, ki jih bo treba sprejeti v parlamentu»

Danes se je sestalo vodstvo PSI, kateremu je Nenni poročal o zaključkih sestanka med tajniki strank vladne večine. Pred tem je Nenni imel dolg razgovor z Vecchiettijem; sporazumno so sklenili, da se zasedanje centralnega odbora odloži za en dan, na petek, ker bo vodstvo PSI nadaljevalo jutri popoldne razpravo o Nennijevem poročilu.

Nekateri predstavniki levice PSI (Basso, Vecchietti, Valori, Avolio in senator Lussu) so se sestali v uredništvu revije «Mondo nuovo», da bi proučili politični položaj po sestanku tajnikov strank vladne večine. Na sestanku so si izmenjali misli v zvezi s sejo vodstva stranke in centralnega odbora PSI.

V razgovoru z novinarji je Lombardi dejal med drugim, da so glede ENEL dobili zagotovilo, da bodo v upravni svet te ustanove imenovali osebe, ki niso povezane z monopoli, in da ne bodo izključili oseb, ki so se odkrito borile proti monopolom; niso se pogajali o razdelitvi mest med strankami, ker je socialistom tuj tak način reševanja vprašanj; socialistov ne zanima to, da so v upravnem svetu tudi socialisti, ampak da so v njem take osebe, ki so «prepričane v dobroto tega zakona»; dokončno sodbo o tem sporazumu bomo mogli dati, ko bo vlada imenovala upravni svet; to se bo zgodilo v nekaj dneh — je zaključil Lombardi.

Glasilo PSI «Avanti!» objavlja v svoji jutrišnji številki članek, ki ga je po vsej verjetnosti napisal Nenni sam, in v katerem je rečeno med drugim: «Ne moremo anticipirati zaključkov, ki jih bosta naša vodstvena organa, od vodstva do centralnega odbora, potegnila iz proučitve političnega položaja, ki je nastal po sestanku v Camillucci. Nekaj pa je gotovo že sedaj: zadržanje KD predstavlja politično napako s posledicami, ki jih ni moč izračunati z lahkoto. KD je mnenja, da more zaigrati na spretno volilno karto z zaviranjem uveljavljenja dogovorjenega programa, vključivši v svojo igro deželno ureditev, ki ni predmet mešetarjenja in pogajanja med strankami, ampak ustavna dolžnost. KD se namreč ni omejila na ugotovitev časovne težkoče, ampak se je povrnila na zahteve po «politični stabilnosti», kakor da socialistična stranka v tem času ne bi ravnala in govorila ter nakazala z jasnostjo veljavne rešitve za celo zakonodajno dobo demokratičnega napredka in obnove dežele. KD je menila, da more zaigrati v svoji notranjosti na dorotejsko karto, namesto na dobro karto držanja programskih obvez.» Potem ko je poudarjal, da se politika levega centra ne more hraniti s podobnimi prijemi, ampak potrebuje nenehen polet in podporo širokih delovnih množic na poti pogumnih reform, članekar zaključuje: «Pozitiven element v sedanjem položaju je zadržanje socialdemokratov in republikancev, ki izključujejo v prihodnosti svoje sodelovanje v vladah, ki se ne bi obvezale, da bodo povsem uveljavile deželno ureditev, in to stališče odvzema KD vsakršno povoilno alternativo s tem, da zapira centristične poti. KD ne more živeti v prevari, da se je postavila na privilegirano stališče s tem, da zvrne na socialiste odgovornosti za svoje lastne negotovosti in notranja protislovja.

«Kljub nemajhnim težkočam, je življenje vlade v teh mesecih označeval napor, da se uresniči program. Taka je bila in je pot, ki ji je treba slediti do kraja. Izjave KD ponovno načenjajo celotno zadevo za danes in za prihodnost.

«Naš centralni odbor bo proučil sedanji položaj z največjim čutom odgovornosti, ampak hkrati z največjo jasnostjo, da bi potegnil svoje zaključke, kakor vedno, v interesu delavstva in dežele.»

Resolucija poslancev KPI za ukrepe proti draginji

RIM, 8. — Nekateri komunistični poslanci (Spallone, Cerreti, Miceli, Nannuzzi in drugi) so predložili predsedstvu poslanske zbornice resolucijo, ki poudarja, da zvišanje življenjskih stroškov v zadnjem letu zaradi draginje osnovnih živil, tarif osnovnih javnih storitev in najemnin za stanovanja, postopoma nevtralizira mezdne pridobitve delavcev. Resolucija ugotavlja, da so ta zvišanja posledica politike velikih monopolov tudi na distributivnem sektorju ter velike trgovske špekulacije, ki prizadeva hkrati kmetijske proizvodnike in potrošnike.

Resolucija poziva vlado, naj takoj ukrene:

1. Preureditev uvoza osnovnih proizvodov (meso, olje, maslo itd.) naj omogoči neposreden nakup tega blaga, da ga bodo lahko neposredno kupovale zadruge, občinske ustanove, zadruge trgovcev na drobno in to na podlagi poprejšnje določitve cen na drobno, da se s tem preskoči pregrada posredovalcev.

2. Na glavnih področjih kmetijske proizvodnje naj se takoj ustanovijo zbirna središča pridelkov pod nadzorstvom občin ali pa zadrug med občinami, ki bodo razpolagale s primernimi sredstvi za kredite kmetom na podlagi obveznosti, da bodo oddajali svoje blago, da se prepreči sedanje kopičenje blaga, ki se izvaja že od začetka produktivnega procesa, v škodo proizvodnikov in potrošnikov.

3. Hranilnica in posojilnica naj da občinam na razpolago primerne kredite, da bodo krajevne ustanove lahko v veliki meri delovale neposredno na trgu in s tem pobijale špekulativno dejavnost.

4. Vlada naj izda ukrepe, ki naj omogočijo nagel razvoj kmetijskih in konsumnih zadrug.

5. Vlada naj blokira tekmovanje v višanju tarif javnih storitev, dokler se ne začne izvajati demokratičen gospodarski program.

6. Dajo naj se davčnim uradom jasna navodila, naj strogo ugotavljajo škandalozne dohodke zaradi špekulacije, ki jih imajo skupine, ki nadzorujejo uvoz in trgovino na debelo z živili široke potrošnje.

7. Pripravi naj se zakonski ukrep, s katerim naj se ustanovijo komisije za določanje najemnin in ki bodo imele nalogo, da urejujejo svoboden trg stanovanj na podlagi revalutacije katastrskih dohodkov ali pa na podlagi plačevanja najemnine lastnikom, ki ne bo višja kakor pet odstotkov od vrednosti nepremičnin.

Fanfani obišče ZDA

WASHINGTON, 9. — Glasnik Bele hiše Salinger je danes izjavil, da so v teku razgovori med ameriško in italijansko vlado v zvezi z bližnjim obiskom predsednika italijanske vlade Fanfanija v ZDA. Salinger je dodal, da še niso določili dokončnega datuma obiska.

Mac Millan pride v Rim od 1. do 3. februarja

RIM, 9. — Predsedstvo vlade je sporočilo, da je Mac Millan sprejel vabilo predsednika vlade Fanfanija, naj pride od petka 1. februarja do nedelje 3. februarja v Rim. Poročilo dodaja: «Ministrski predsednik in predsednik vlade Fanfani sta se sestala dvakrat v zadnjih treh letih. Zadnji sestanek je bil med Fanfanijevim obiskom v Londonu od 16. do 18. februarja 1960. Predvideva se, da bosta Mac Millan in Fanfani izkoristila to priložnost za izmenjavo pogledov o svetovnih vprašanjih, ki zadevajo obe državi.»

Novico o Mac Millanovem obisku so v Rimu potrdili že sinoči. Politični opazovalci ugotavljajo, da je bila ta novica objavljena takoj po komentarjih, ki so jih priobčili «New York Herald Tribune» in nekateri angleški listi o dozdevni akciji, ki jo pripravlja italijanska vlada proti osi Pariz-Bonn. Ti listi so namreč pisali, da si Italija prizadeva, da bi se tesno povezala z Veliko Britanijo, da bi s tem spet vzpostavila ravnotežje v Zahodni Evropi, ki je po mnenju italijanske vlade omajano spričo razvoja francosko-nemških odnosov.

Važen sestanek katoliških duhovnikov iz vse Jugoslavije

LJUBLJANA, 9. — V Ljubljani je bil danes sestanek zastopnikov staleških združenj katoliških duhovnikov Jugoslavije, na katerem so razpravljali o osnovnih smernicah delovanja združenj. Glavno poročilo je podal dekan teološke fakultete v Ljubljani dr. Stanko Cajnkar. V referatu je posebno poudarjena nujnost medsebojnega sporazumevanja o reševanju vseh konkretnih vprašanj, kakor tudi borba za idejo bratstva in enotnosti, za koeksistenco, za versko strpnost in za mir na svetu. Na sestanku so v skladu z referatom sprejeli sklepe, v katerih je posebno poudarjena potreba nadaljnje poglobitve vdanosti cerkvi in socialistični domovini Jugoslaviji.

Kaj se hoče doseči z blatenjem SG?

V svoji zadnji številki je «Vita Nuova», glasilo Katoliške akcije, objavlia napad na Slovensko gledališče. Če bi se hoteli ponižati na raven tega pamfleta, bi ga morali označiti z najbolj odurnimi besedami. Vsekakor pa se v tem napadu razkriva mišljenje, za katero smo že davno mislili, da je stvar preteklosti; pričakovali bi ga še lahko kvečjemu v glasilih najbolj zakrknjenih šovinistov in fašistov. Ob tolikšnem nakopičenju sovraštva do slovenske ustanove, obrekovanja in laži, se moramo le še z začudenjem vprašati, kako je mogoče, da se ta list imenuje katoliški (!) tednik. Takšno pisanje postavlja čisto posebna vprašanja o etiki in morali v novinarstvu.

Nočemo biti nikakršni odvetniki Slovenskega gledališča, ker vemo, da se zna tudi samo braniti in bo to gotovo storilo. Vendar pa ne moremo mimo nizkotnega članka, ki zadeva posredno tudi naš dnevnik, ki od obstoja SG iz dneva v dan sprem. lja in poudarja visoko kulturno in umetniško poslanstvo tega edinega slovenskega poklicnega gledališča med Slovenci v Italiji. Tega poslanstva mu ne priznava samo vsa slovenska resnično kulturna javnost ne glede na politično opredeljenost, temveč tudi številni italijanski kulturni prvaki, ki so imeli priložnost videti marsikatero predstavo SG in med katerimi so tudi zelo ugledni italijanski gledališki ljudje.

Mogoče ne bi niti kazalo nadaljevati, saj je očitno, da imamo pri omenjenem sestavku opravka z avtorjem (podpisan je Lucio Sinceri — najbrž psevdonim), ki mu je o SG malokaj znanega. Obenem je v tem bednem sestavku toliko neresnosti, da včasih lahko zbudi samo posmeh. Slovensko gledališče namreč po zatrjevanju razgledanega pisca moralno ruši nravnost slovenskega prebivalstva in z dramsko umetnostjo širi komunizem. Sploh pa Lucio Sinceri kar *sic et simpliciter* proglasi SG za «sredstvo jugoslovanskega komunizma», ne da bi se dosti spraševal, kje so meje dovoljenega in nedovoljenega, to se pravi, kdaj je stopil na spolzka tla, ko je mogoče zahtevati tudi sodno satisfakcijo.

V dokaz svoje neresne trditve navaja pisec nekatera dela z repertoarja SG. Iz treh sezon si izbere šest del, od katerih pa je SG v Trstu igralo — tri. Najprej se zaletava v Hašek-Grünovega «Svejka», češ da predstavlja kot protagonista nekega pijanega prevratnega in brezbožnega duhovnika. Tu se je Sincerijeva razgledanost še bolj razkrila. Vsemu svetu je znano, da je v «Svejku» pač glavna osebnost — Svejk; in doslej še nismo nikjer ne brali ne slišali, da bi bil Svejk duhovnik. Kako pa je pravzaprav s Svejkom, bi se lahko Sinceri poučil tudi iz italijanskih uprizoritev tega dela v Brechtovi priredbi. Najlepše pri vsej stvari pa je, da SG «Svejka» sploh ni igralo in je torej vse pisanje okrog njega dokaj nepotrebno, zlasti ko je Sinceri sam ugotovil: a se zdi, da ga ni uprizorilo. (Zakaj je treba, da se samo «zdi» nekomu, ki pravi, da je «hotel pogledati nekoliko pobliže delo, ki ga opravlja ta ustanova».)

Lukeševemu «Prgišču zemlje» pripisuje «nadaljevanje nepoštenega dela tistih, ki ne marajo miru med tukajšnjim prebivalstvom in ki hujskajo Slovence proti Italijanom». Pokazal je s tem, da Lukeševega dela ne pozna. Nadalje ocenjuje z mentaliteto gledalcev najbolj zakotnih varietejev Tavčarjevo delo «Zeh pred smrtjo», Roussinovo komedijo «Kadar se štorklja zabava» in pa «Zakonski vrtiljak», ne glede na to, da se «Zeh» nikoli v Trstu ni igral in da «Zakonski vrtiljak» ni bil na repertoarju SG, temveč so z njim nastopili gostje, ki so bili za uprizoritev deležni izrednega priznanja.

Clankar pa ne prizanese niti pravljicam in tako mu je tudi «Car in pastir» Trifunića «komunistično navdahnjen».

Ni se treba mnogo spraševati, čemu naj služi tako pisanje, če se v njem «dobri slovenski starši ter sploh Slovenci nekomunisti» pozivajo, naj takemu gledališču ne pomagajo. Nadalje je v članku izražena «želja», naj se «Avditorij» ne daje «tako lahko na razpolago tistim, ki spodkopavajo mir v naši pokrajini in ki protivzgojno delujejo na mladino». In da bo sestavek še prava ogabna denunciacija, se končuje s pozivom tistim, «ki so po zakonu dolžni biti na prireditvah navzoči za obrambo moralnosti».

Sinceri, ki v svojem kratkem sestavku večkrat uporablja besede «moralno» in «nemoralno», bi bil moral svoj sestavek napisati tako, da bi se naravnost svetil kot primer moralnega pisanja. Tega pa o njegovem članku ne moremo trditi. Niti ne moremo trditi, da bi imel vsaj malo namena, da bi kaj podobnega dosegel. Tedaj bi namreč moral Slovenskemu gledališču posvetiti vendarle nekoliko več časa in potem z nekoliko večjo odgovornostjo pisati svoje vrstice. Moral bi n. pr. pogledati, kaj vse je SG igralo v sedemnajstih letih svojega obstoja in potem bi prišel do presenetljivega zaključka, da se to gledališče ne razlikuje od italijanskih gledališč na splošno. Torej so italijanska gledališča na splošno «sredstvo jugoslovanskega komunizma»? Ali pa italijanska gledališča na splošno «rušijo moralna in socialna načela» «dobrih italijanskih staršev in Italijanov nekomunistov sploh»?

Slovensko gledališče je ne samo enkrat igralo Shakespeara, Moliera, Gogolja, Cehova, Dostojevskega, Gorkega, G. B. Shawa, Galsworthyja, O'Neila, Knittla, Wilderja, Casono, Colette, Jonesca i. dr.; pa Goldonija (z njegovimi «Primorskimi zdrahami», ki so «Baruffe chiozzotte», je imelo toliko uspeha tudi izven Trsta!), Pirandella, Bettija, Eduarda De Filippa, Nicodemija, Benedettija in še več italijanskih avtorjev. In če niti ne štejemo del jugoslovanskih avtorjev (ki z repertoarjev italijanskih gledališč niso znana), tedaj pač vidimo, da igra SG tiste avtorje, ki jih imajo na repertoarjih gledališča po vsem svetu; in tudi gledališča, ki prihajajo v Trst ali pa so stalno v Trstu. To zadnje je bilo treba pripomniti, kajti videti je, da Sinceri ni ravno posebno krepak v stvareh, ki se tičejo gledališča. Če bi večkrat hodil v gledališče, tedaj bi moral ugotoviti, da bi naletel na to, kar očita SG, na vsak drugi korak.

Ni prijetno ukvarjati se s takimi Sinceriji dandanes, ko smo bili prepričani — tako mi kot vsi pošteni Italijani — da so časi, ko so si šovinistični pisumi krajšali čas s takimi članki, kot ga je objavila «Vita Nuova» prejšnjo soboto, za vedno za nami. Uverjeni smo, da bo ta pamflet tudi v italijanskih krogih naletel na obsodbo, kakršno zasluži. Sejanje razdora in sovraštva, ki po našem skromnem mnenju ne bi smelo imeti prostora v katoliškem listu, ne sme več obroditi sadov. Zato si bomo mimo takih neodgovornih člankov prizadevali, da prav na kulturnem področju najprej najdemo tiste stike, ki so končno med kulturnimi ljudmi normalni in vedno zaželeni.

SINCERUS

ČOMBE V HIŠNEM ZAPORU V ELISABETHVILLU KONGO BO PREKINIL ODNOSE Z ANGLIJO?

Poveljstvo OZN nadaljuje v Katangi manjše vojaške operacije - Čombe formalno izjavlja, da je pripravljen sodelovati z OZN, toda postavlja nove pogoje - Neredi v Kasaju

NEW YORK, 9. — Združeni narodi so dali nocoj ukaz svojim silam v Kongu, naj odredijo proti Čombeju hišni zapor.

Kongoška osrednja vlada je danes zavrnila ponudbo dveh milijonov dolarjev od angleške vlade. Vlada proučuje možnost prekinitve diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo, ker britanska vlada podpira secesionistično dejavnost Čombeja.

Zvečer so objavili izjavo U Tanta, v kateri ta pravi, da so zaradi zločinskih hujskaških izjav Čombeja dali silam OZN v Kongu navodila, naj Čombeju preprečijo nadaljnje neodgovorne akcije.

Predstavnik OZN je izjavil, da to pomeni, da je Čombe v hišnem zaporu v svoji rezidenci v Elisabethvillu.

Kongoška vlada je danes protestirala pri belgijski vladi zaradi delovanja belgijskega predstavnika v Elisabethvillu, in to zaradi tega, ker vzdržuje Belgija odnose z uporniško pokrajino mimo oblasti osrednje vlade.

Poveljstvo Združenih narodov je javilo nocoj, da so obnovili «omejene vojaške operacije» v Katangi, da zagotovijo redno funkcioniranje železniške službe med Sakanio ob rodezijski meji in Elisabethvillom. V New Yorku so potrdili, da je tajnik OZN dobil izjavo Čombeja, s katero se ta obvezuje, da bo začel takoj izvajati U Tantov načrt in da bo preprečil uničenja in prelivanje krvi ter da se bo vzdržal slehernega napada proti OZN.

Pred svojim odhodom v New York je pomočnik glavnega tajnika OZN Bunche sklical v Leopoldvillu tiskovno konferenco, na kateri je izjavil med drugim: «Ne pričakujemo, da bi Čombe stopil v stik z nami, in ne predvidevamo sestanka z njim. Čombe je svobodno odpotoval iz Elisabethvilla in se je vrnil brez vsakega našega oviranja. Naloga katanških oblasti je izjaviti, ali dopuščajo svobodne premike četam Združenih narodov. Mi ne bomo stopili v stik z njim, da bi dosegli to svobodo premikov».

Medtem pa je Čombe, ki se je včeraj vrnil v Elisabethville na prigovarjanje Velike Britanije, Belgije in rasista Welenskega, sinoči izjavil: «Vrnil sem se v Elisabethville z edinim namenom, da kolikor mogoče hitro znova prinesem mirnost in mir Katangi in vsemu prebivalstvu. To je predvsem odvisno od naglega izvajanja U Tantovega načrta brez novega prelivanja krvi in brez nepotrebnih uničenj. Očitno je, da se bom v takih okoliščinah vzdržal vsake izjave proti Združenim narodom».

Vendar pa je danes zjutraj predstavnik Čombejeve vlade izjavil, da so Čombejevi žandarji včeraj razstrelili naprave električne centrale in en transformator med Jadotvillom in Kovezijem, ki sta dobavljala električno energijo nekemu novemu rudniku, oddaljenemu osemdeset kilometrov od Jadotvilla. V istem kraju so uničili tudi nekatere daljnovode električne energije.

Combe je dalje izjavil, da bo izvajal politiko «požgane dežele» v primeru, da bi OZN «napadla» Kolvezi. Dodal je, da so vse glavne industrijske naprave v Katangi minirane in pripravljene, da jih porušijo. Nadaljeval je: «Ne gre za vprašanje svobode premikov četa OZN. O enem samem argumentu lahko razpravljamo. Smo ljudje dobre volje».

Čombejevi žandarji so včeraj zasedli jez oddaljen tristo kilometrov od Elisabethvilla in tamkajšnjo centralo, ki dobavlja električno energijo prestolnici. Prekinili so dobavljanje energije in so minirali jez. Elisabethville dobiva od danes električno energijo iz hidrocentrale v Karibi v Rodeziji. Ravnatelj družbe «Union Miniere» v Katangi Fortemps, ki je sedaj v Leopoldvillu, kjer se pogaja o razdelitvi dobička te družbe, je izjavil, da bi položaj te družbe lahko postal katastrofalen, če bi Čombejevi žandarji uničili številne jezove in elektrarne. Dodal je, da bi v primeru porušenja vseh naprav ostalo brez dela 21.000 ljudi in da bi bilo potrebno 10 let za vzpostavitev normalnega stanja.

Kakor je rečeno, se je Čombe vrnil v Elizabethville na prigovarjanje Anglije in Belgije. To je danes potrdil predstavnik Foreign Officea v Londonu. Izjavil je, da je Anglija vztrajala pri Čombeju, naj sprejme U Tantov načrt in naj sodeluje v ta namen z OZN. Dodal je, da britanska vlada z zadovoljstvom sprejema Čombejev povratek v Elisabethville.

Medtem pa se vedno bolj slabša položaj v pokrajini Kasaj, kjer je prišlo do številnih spopadov med pripadniki posameznih plemen. Baje je med številnimi spopadi bilo ubitih okoli 370 ljudi. V tem smislu je poročal v Leopoldville general Lundula. Zatrjuje se, da je prišlo do krvavih spopadov na področju med Luluaburgom in važnim železniškim križiščem v Port Francqui. Baje je železniška proga, ki veže to področje z Leopoldvillom, paralizirana. Prav tako stoji delo na poljih. Notranji minister osrednje vlade Kamitatu je danes sporočil, da bo v kratkem odpotoval v prestolnico Južnega Kasaja Bakvango. Izjavil je, da so «številne žrtve plačale z življenjem prekomerne ambicije voditeljev». «Napadi so bili izvršeni tudi proti evropskemu osebju neke krajevne industrije. V Bakvangi se je del prebivalstva upravičenostnim silam, medtem ko so v drugih krajih kalile red prav osebe, ki bi ga morale vzdrževati.»

Enourni razgovor Kuznjecova s Kennedyjem Danes se sovjetski diplomat sestane z Ruskom

ZDA in SZ odložile ženevsko konferenco na 12. februarja - George Ball v Parizu za konferenco o jedrskem oboroževanju NATO

WASHINGTON, 9. — Pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Kuznjecov je imel nocoj napovedani razgovor s predsednikom Kennedyjem v Beli hiši. Jutri pa se bo Kuznjecov sestal z Deanom Ruskom.

Razgovor Kuznjecova s Kennedyjem je trajal eno uro. Ko je zapustil Belo hišo, je Kuznjecov izjavil, da je obiskal predsednika na njegovo vabilo po zaključku pogajanj v New Yorku. Dodal je, da sta s predsednikom govorila o nekaterih vprašanjih vzajemnega interesa, ne da bi se spustila v podrobnosti.

Ameriški državni departma je nocoj javil, da so se ZDA in SZ sporazumele, da predlagajo ostalim petnajstim državam, naj bi nadaljevanje razorožitvene konference v Ženevi odložili od 15. januarja na 12. februarja, «zato da se vsem prizadetim stranem omogoči, da bolje proučijo dosedanjo in prihodnjo dejavnost konference».

Ameriški državni podtajnik George Ball je odpotoval danes z letalom v Pariz, kjer bo na svetu NATO obrazložil Kennedyjevo tezo o ustanovitvi večstranske jedrske sile NATO. Odšel bo tudi v Bonn na razgovor z Adenauerjem, z zunanjim ministrom Schroederjem in z novim ministrom za obrambo Hasselom.

Pred odhodom je Ball izjavil, da so na konferenci na Bahamskih otokih dosegli važne rezultate glede jedrskega orožja. Dodal je, da bodo na seji NATO govorili o ustanovitvi jedrske sile NATO, ki jo bodo sestavljale države članice. Pripomnil je, da se bo trudil, da obrazloži tem državam podlago, na kateri je bil sklenjen sporazum z Mac Millanom. Pripomnil je, da je treba ta sporazum uresničiti na podlagi posvetovanj in sodelovanja. Dodal je: «Glavna koncepcija je ustanoviti večstransko silo. Prepričan sem, da bomo s tem lahko ustavili neskončno širjenje nacionalne jedrske sile. Na ta način se bomo lahko usmerili nasproti končni razorožitvi. Drugače bo težko obvladati položaj».

Omenil je zatem novo orožje, kakor n. pr. izstrelke «Polaris» in druge in je poudarjal, da je potrebno nastopati skupno, zato da se ne bi zavezniški napori drobili. Poudaril je tudi potrebo večje strnjenosti Zahoda bodisi v okviru NATO kakor v okviru skupnega tržišča, «v trenutku ko vladajo v sovjetskem bloku nesoglasja, kakor n. pr. spor, ki loči sedaj SZ od Kitajske». Na koncu je pripomnil: «Poudarjam, da ne bo vsa jedrska sila ZDA dodeljena jedrski sili NATO. Upam, da bodo države atlantskega zavezništva prispevale k ustanovitvi integrirane sile z našo jedrsko zmogljivostjo».

Hruščov v Varšavi

MOSKVA, 9. — Moskovski radio je javil, da sta Hruščov in Nikolaj Podgorni odpotovala danes v Varšavo na vabilo Gomulke in Cyrankiewicza. V Varšavi se bosta ustavila nekaj dni in bosta nato odpotovala v vzhodni Berlin, kjer se bosta udeležila šestega kongresa vzhodnonemške enotne socialistične stranke, ki bo od 15 do 19. januarja. Njun prihod v Varšavo pričakujejo pozno ponoči. Kakor poročajo agencije, se bo kongresa v vzhodnem Berlinu udeležil tudi Gomulka.

Glasilo poljske komunistične stranke «Tribuna ludu» objavlja danes komentar k članku v moskovski «Pravdi» in pravi: «Solidarni smo s sovjetsko komunistično stranko v njenem kritiziranju dogmatizma in stroge obsodbe vseh pojavov odstopa od načel, ki so bila sprejeta na moskovski konferenci med komunističnimi in delavskimi strankami. Smo ob strani sovjetske partije pri njenih naporih za okrepitev enotnosti mednarodnega komunističnega gibanja».

Predsednik indonezijske komunistične stranke Aidit pa je objavil članek v glasilu stranke, v katerem se zavzema za sklicanje predstavnikov vseh komunističnih strank sveta, da bi rešili ideološki spor med Kitajsko in SZ, ki «je nastal pri iskanju najprimernejših sredstev za čimprejšnjo likvidacijo imperializma in družinski spor, ki ga je treba rešiti v družini».

Prepovedano zdravilo

RIM, 9. — Ministrstvo za zdravstvo je prepovedalo prodajanje in odredilo začasno zaplembo zdravila «Press-idril», ki ga izdeluje podjetje Spemsa iz Florence. To so odredili, ker nadzorstvo nad nekaterimi vzorci, ki so ga izvedli v višjem zavodu za zdravstvo, ni dalo ugodnega rezultata. O zadevi se mora dokončno izreči vrhovni svet za zdravstvo.

DANES

Po predvčerajšnjim sestanku štirih tajnikov strank levega centra se spričo vsega, kar se je zgodilo včeraj, lahko reče, da štirje tajniki niso dosegli pravega sporazuma. Sicer je bilo že prej jasno, da brez zadevnega sklepa centralnega odbora PSI, ki bi se bil moral sestati danes, a je bil odložen na jutri, ne more biti nikakršnega sporazuma. O vsem si bomo na jasnem torej šele po zasedanju CK PSI, t. j. jutri zvečer, oziroma najpozneje v soboto. Vprašanje je torej: Kaj bo sklenil CK PSI? Sodeč po članku, ki ga objavlja današnja številka glasila PSI, nikakor ni izključena možnost, da bo PSI spričo pogojev, ki jih postavlja KD, prenehala podpirati sedanjo Fanfanijevo vlado. Glasilo PSI označuje namreč danes demokristjanske pogoje kot «politično zmoto» in poudarja doslednost politike PSI za izvajanje ustave zlasti glede deželne ureditve.

Medtem pa je v Kongu U Tant napravil novo važno potezo: ukazal je spraviti Čombeja v hišni zapor. Ta ukrep je bil očitno skrajno nujen, saj so njegovi žandarji predvčerajšnjim raztrelili naprave električne centrale, en transformator in več daljnovodov, Čombe sam pa je izjavil, da bo izvajal politiko «požgane dežele». Osrednja kongoška vlada je zavrnila dva milijona dolarjev, ki ji jih je ponudila britanska vlada, in proučuje sedaj možnost prekinitve diplomatskih odnosov z Londonom «zaradi britanskega stališča do katanškega vprašanja». — V kongoški pokrajini Kasaj pa je v zadnjih dneh v spopadih med posameznimi plemeni izgubilo življenje okrog 370 ljudi.

Iz Washingtona, kjer sta imela Kennedy in Kuznjecov sinoči napovedani važen sestanek, za katerega vlada seveda v vsem svetu veliko zanimanje, ni nobene vesti o vsebini njunih razgovorov. Kuznjecov je dejal le, da «nista šla v podrobnosti pri vprašanjih skupnega interesa». Pač pa je prišla od tam vest, da sta se sovjetski veleposlanik Dobrinin in ravnatelj ameriške ustanove za oboroževanje in razorožitev Foster sporazumela, da se razorožitvena konferenca odloži od 15. januarja na 12. februar, da bi «mogle zainteresirane dežele bolje proučiti preteklo in bodoče delovanje konference».

Veliko zanimanje je tudi za potovanje Hruščova v vzhodni Berlin, kamor se je napotil pravzaprav že včeraj. Toda najprej bo obiskal Varšavo, kjer bo ostal tri dni, ker se kongres vzhodnonemške Enotne socialistične stranke, katerega se bo udeležil, začel šele 15. t. m.

Prav tako je včeraj prišel v Pariz ameriški državni podtajnik George Ball, ki bo na zasedanju atlantskega sveta obrazložil Kennedyjevo tezo o ustanovitvi atlantske jedrske sile. Obiskal bo tudi Adenauerja in isto vprašanje obravnaval tudi z njim v luči sklepov dogovora Kennedy-Mac Millan na Bahamskih otokih. Ball je izjavil: «Poudarjam, da bo vsa jedrska sila ZDA dodeljena atlantski jedrski sili, upam pa, da bodo države NATO prispevale k ustanovitvi integrirane sile z našo jedrsko zmogljivostjo.»

OPOZORILO VLADI ZAHODNE NEMČIJE

Ustaški teroristični sestanek pod okriljem bonske vlade

Namesto da bi ustašem take sestanke prepovedali, so jim najvišji zahodnonemški državni zastopniki poslali celo pozdravne brzojavke

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 9. — «V Muenchenu je bila 29. decembra lani skupščina tako imenovanega «Hrvaškega nacionalnega odbora», ki se ga je udeležilo okrog 40 delegatov iz Zahodne Nemčije in drugih evropskih držav. Program organizacije hrvaškega nacionalnega odbora, ki jo vodijo ustaški vojni zločinci, katerih izročitev je Jugoslavija večkrat zahtevala, vsebuje izvajanje subverzivne in terористične aktivnosti proti celovitosti Jugoslavije. V noti, ki jo je vlada Zahodne Nemčije 4. aprila 1955 poslala jugoslovanskemu veleposlaniku v Bonnu, je zahodnonemška vlada priznala, da je preverjanje delovanja hrvaškega nacionalnega odbora pokazalo, da politično delovanje odbora ni v skladu z ustavo zvezne republike in da zahodnonemške oblasti ne bodo trpele delovanja, usmerjenega proti celovitosti Jugoslavije. Kljub temu so hrvaški nacionalni odbor in vrsta podobnih protijugoslovanskih političnih organizacij, zadnja leta neovirano, z odobrenjem zahodnonemških oblasti, nadaljevali svoje delovanje, oziroma obnovili svoje delovanje v Zahodni Nemčiji».

Tako je izjavil danes zastopnik jugoslovanskega državnega tajništva za zunanje zadeve in nadaljeval: «Se več, na nekaterih manifestacijah v letu 1962, ki bi v skladu z omenjeno noto zahodnonemške vlade morale biti prepovedane in po potrebi celo policijsko preprečene, so bile prebrane tudi pozdravne brzojavke najvišjih državnih zastopnikov Zahodne Nemčije. Zadnji primer, prireditev skupščine, kaže, da pristojne oblasti Zahodne Nemčije, ne le da niso sprejele ukrepov, da se onemogoči protijugoslovansko delovanje omenjenih terističnih skupin, temveč so omogočile ustaškim elementom iz drugih evropskih držav, da na ozemlju Zahodne Nemčije sodelujejo na sestanku, katerega cilj je bil spodbujanje takega delovanja. Dejstva kažejo, da pristojne zahodnonemške oblasti tudi po umoru Momčila Popovića in upravičenih zahtevah jugoslovanske vlade dopuščajo kvislinško delovanje proti celovitosti in suverenosti Jugoslavije, kar je v odkritem nasprotju z obstoječimi mednarodnimi konvencijami in uradno sprejetimi obveznostmi Zahodne Nemčije. Kolikor bo vlada Zahodne Nemčije nadaljevala tako sovražno delovanje in prakso, je zaključil zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve, bo nosila tudi izključno odgovornost za vse posledice, ki lahko iz tega nastanejo».

B. B.

Poglavje iz slovenske politične zgodovine

Ko so se oktobra 1922 fašisti polastili oblasti v Italiji, je zrasel greben tudi jugoslovanskim nacionalistom. Toda največji razmah je dosegla Organizacija jugoslovanskih nacionalistov — Orjuna — šele leta 1924 pod obema vladama Pašiča in Pribičeviča. To sta bili razmeroma kratkotrajni vladi, saj sta bili obe skupaj na oblasti le štiri mesece — od 21. marca do 12. maja oziroma do 26. junija 1924 — toda bilo je dovolj, da je delavski razred pod vodstvom KPJ spoznal, h kakšnemu terorju se v določenih pogojih zatekajo meščanske stranke, demagoške zagovornice meščanske demokracije, večstranskega sistema in parlamentarizma.

Orjuna je prav pod Pašič-Pribičevičevo vlado organizirala 1. junija 1924 pohod na Trbovlje. Ta vlada Orjuni in njenemu početju ne samo da ni delala težav, temveč je celo odobravala in podpirala pohod na Trbovlje z očitnim namenom naj organizacija jugoslovanskih nacionalistov po vzgledu italijanskega fašizma po etapah zavzame delavske postojanke in za vedno obračuna z delavskim razredom ter tako omogoči uvedbo fašizma.

Organizacija boja proti fašistični, Orjuni je Partija zaupala leta 1923 posebnemu odboru, ki ga je vodil Franjo Vulč, leta 1924 pa odboru za delavsko obrambo, v katerem so bili Jaka Žorga, Ivan Baznik in France Klopčič.

Franjo Vulč je bil doma iz znane revolucionarne vasi Čezsoča. V prvi svetovni vojni se je boril na srbski strani proti Avstriji. Kot prostovoljec v Rusiji, je prišel čez Murmansk na solunsko fronto. Vulč je imel prva leta po vojni važne funkcije v «Narodni odbrani» in pri «Sokolu». Iz Vulčeve korespondence tistega časa ugotavljamo, da je zaradi «zagrizenosti nekaterih politikarjev» postal neaktiven celo v «Sokolu». V svojem pismu je sestrični Rozi dne 1. marca 1922 med drugim pisal:

«Sam sem sicer še vedno Sokol, no, aktivno se ne udejstvujem. Zagrizenost nekaterih politikarjev, ki so se zajedli v sokolstvo,

Ta odlomek je iz knjige «Progresivna usmeritev političnega gibanja med vojnama v Sloveniji in Trstu», ki sta jo spisala Ivan Regent ter Ivan Kreft. O knjigi, ki ji je uvod napisal dr. Jože Potrč in ki jo je izdala Pomurska založba v Murski Soboti, smo v našem listu že poročali, a jo bralcem ponovno priporočamo.

grozi napraviti velik razdor. Isto se godi na Hrvatskem. Po dosedanjih znakih drvi država v propast, če se ne spremeni v zadnjem hipu režim...»

Ker je takrat v Jugoslaviji gospodaril Pašičev režim, v katerem je bil Ivan Pucelj, minister za kmetijstvo, dr. Gregor Žerjav pa minister za socialno politiko, je jasno, da se Vulčevo pismo nanaša na take slovenske Sokole, kakršna sta bila Žerjav in Pucelj.

Ko se je ustanovila Orjuna, Vulč, ki je po tradiciji nacionalist — ne samo, da ni stopil v njene vrste, temveč je izstopil celo iz «Sokola» in «Narodne odbrane», da bi se v vrstah delavstva aktivno boril proti Organizaciji jugoslovanskih nacionalistov (Orjuni), ki je bila organizirana po vzoru italijanskega fašizma z namenom, da zatre revolucionarno gibanje jugoslovanskega proletariata.

Leta 1922 je bil Vulč kot član «Iskre», mladinske komunistične organizacije, že v vrstah revolucionarnega slovenskega proletariata. Ko je bila l. 1923 ustanovljena Neodvisna delavska stranka kot legalna oblika KPJ, je Vulč postal tudi njen član in funkcionar. Na vsedelavskem zletu, ki je bil leta 1923 v Mariboru v znamenju delavske enotne fronte, je sodeloval Vulč kot predstavnik Neodvisne delavske stranke. Mile Klopčič pa je shod pozdravil v imenu Zveze delavske mladine. Stranka je Vulča prav tako delegirala na slovesnost ob razvitju zastave «Vesne» v Zagorju.

Glavna Vulčeva aktivnost je bila vsekakor usmerjena v borbo proti jugoslovanskemu fašizmu, proti Orjuni.

Že leta 1923, leto dni pred pohodom na Trbovlje, je Orjuna nameravala likvidirati ljubljansko komunistično trdnjavo: Delavski dom na Marxovem trgu (tedanjem Novem trgu).

Lastnik tega doma je bila Železničarska zadruga, v kateri so imeli zadružniki — komunisti in simpatizerji ves čas večino. Nekaj prostorov v tem železničarskem domu je dala zadruga na razpolago uredništvu legalnega glasila, kakor tudi za partijske sestanke in konference.

Orjunašem je bil ta Delavski dom, kakor ga je ljudstvo splošno imenovalo, četudi je bil v resnici Železničarski dom, trn v peti, posebno, odkar je Partija vodila od tod borbo proti jugoslovanskemu fašizmu. «Orjuna je hotela lani (1923. leta — opomba J.K.) naskočiti delavstvo, napadla je celo Delavski dom v Ljubljani, a bila je pošteno poražena od delavskih pesti». (Letak krajevne organizacije ZDMJ, Trbovlje, s pozivom na shod 25. maja 1924.)

Že pred pohodom na Trbovlje je torej Orjuna hotela likvidirati to komunistično trdnjavo. Toda Vulč je organiziral obrambo tako vsestransko in temeljito, da Orjuna ni tvegala odločilnega naskoka. Za časa trboveljskih dogodkov Vulča ni bilo več v Ljubljani, ker se je od jeseni leta 1923 šolal na višji vojaški akademiji v ZSSR, toda Orjuna, ki je takrat dajala čutiti svojo moč tudi v Ljubljani, razbijajoč šipe in demolirajoč stanovanja svojim nasprotnikom, ni tvegala resnega poskusa, da bi iztrgala Delavski dom iz rok tistih, ki jih je Vulč organiziral za obrambo te delavske postojanke, še preden je zapustil Ljubljano. Antifašistične formacije, ki jih je organiziral Vulč, so imenovali različno. Letak Krajevne organizacije ZDMJ (Zveza delavske mladine Jugoslavije), Trbovlje, izdan v zvezi s shodom 25. maja 1924, jih imenuje «delavske obrambne čete», France Klopčič, govornik na tem shodu, jih je imenoval «obratne obrambne čete proti nasilju in fašizmu», dr. Knaflič pa jih v neki ovadbi naziva «proleterske akcijske čete».

Po dovršeni višji vojni akademiji se je Vulč v drugi polovici leta 1925 — strogo ilegalno — vrnil v Jugoslavijo. Za njegovo vrnitev je vedelo samo nekaj partijskih funkcionarjev. Ob množičnih hišnih preiskavah v Beogradu januarja 1926 je padel po nesrečnem naključju v roke policiji in zaprli so ga v Glavnjačo. Ker niso mogli zlepa od njega ničesar izvedeti, so si obetali, da bodo izsilili priznanje z mučenjem. Čim trdovratneje je molčal, tem bolj so ga mučili: polomili so mu vsa rebra, noge in ga nazadnje v zaboju vrgli v Donavo.

To zločinstvo režima je izzvalo zgražanje celo v meščanskih krogih. Na procesu proti skupini komunistov, ki je bil februarja leta 1928 v Beogradu, je izjavil obtoženi Otokar Keršovani, da se je kot novinar in buržoazni pacifist bojeval proti policiji in, da je odkril, kako je bil ubit Stanko (Franjo Vulč). Ko je dognal, da so do smrti pretepenega Stanka vrgli policaji v zaboju v Donavo in potem prepovedali o tem pisati, je zgubil vero v buržoazno pravico in se pridružil komunističnemu gibanju.

Tako je Keršovanijeva izpoved zapisana v «Enotnosti» št. 8 z dne 4. februarja 1928. Tudi ostali obtoženci so dali Vulču vse priznanje zaradi njegovega herojskega zadržanja pred policijo. Pojasniti je treba, da je bil Keršovani pred aretacijo novinarski sodelavec pri beograjskih «Novostih». Ko je Partija zvedela za zločin nad Vulčem, je bila Keršovanijeva naloga, da zbere o zločinu čimveč podatkov.

Keršovani je svojo nalogo opravil. Napisal je članek za «Novosti», opisal v njem mučenje, kateremu je bil podvržen Franjo Vulč, in ožigosal sistem Glavnjače, ki ga je režim uporabljal proti borcem za demokratične in delavske pravice.

«Novosti» s Keršovanijevim člankom so bile sicer zaplenjene in Keršovani obtožen ter obsojen — četudi je z dokazi izpričal resnico — toda javnost je končno leta 1928 vendarle zvedela resnico o zločinu, ki ga ni bilo mogoče več zamolčati. Od slovenskih časopisov je o zločinu poročala «Delavska politika», po «Delavski politiki» pa tudi «Jutro», ki je klerikalce kot vladno stranko takole prijemalo:

«...torej preostaja sedanjemu ministru g. dr. Korošču, da misteriozno zadevo temeljito preišče in ugotovi, kako in zakaj je postal žrtev režima eden najboljših ljudi, ki je stavil v nevarnost svoje življenje kot borec na Kajmakčalanu, kako je bil mučen in ubit od onih, ki tega za nas slavnega bojišča sploh niso videli».

«Slovenec» z dne 7. aprila 1928. leta je pod naslovom «Afera Franja Vulča» reagiral na očitek «Jutra» in je med drugim napisal naslednje: «...Še dne 1. junija 1924. leta ob trboveljskih dogodkih, je Vulč nastopil proti orjunašem in organiziral obrambo «Delavskega doma» na Turjaškem trgu. (Ta trditev «Slovenca» ni točna, kajti leta 1924 se je Vulč že šolal na višji vojaški akademiji ZSSR. Res pa je, da je pred odhodom v Rusijo organiziral obrambo «Delavskega doma» — opomba I. K.). Istega leta se je tudi naveličal večnih šikan PP policije in pobegnil v tujino, od koder se je leto kasneje vrnil. (V resnici se je vrnil dve leti kasneje, ker je zapustil Jugoslavijo že jeseni 1923 in ne šele leta 1924, kakor domneva «Slovenec» — opomba I.K.). Na meji je bil aretiran in je menda v ječi umrl. (Tudi ta trditev ni točna, ker je bil Vulč aretiran v Beogradu januarja 1926. leta in ne na meji — opomba I.K.). Če je umrl nasilne smrti, ni ugotovljeno, da pa se preiskava o vzrokih njegove smrti ni izvršila so v glavnem krivi radićevci, ki so bili tedaj na vladi in imeli leta 1926 v notranjem ministrstvu svojega podtajnika dr. Pernarja...». («Slovenec» piše tako, kakor da klerikalci 1928. leta, ko so bili na vladi, ne bi mogli in smeli uvesti preiskave o vzrokih Vulčeve smrti — opomba I.K.).

S takim svojim stališčem so vodilni klerikalci pokazali, da je bilo njihovo pisanje proti fašistični provokaciji 1. junija 1924. leta v Trbovljah in drugim nasiljem Orjune in Pasič-Pribičevičevega režima čista demagogija, ker so ostali nekaznovani zločinci, ki so umorili slovenskega organizatorja borbe proti fašistični Orjuni, Franja Vulča. Odgovornost pa pada tudi na radičevce, ki so bili v vladi od 18. julija 1925, do 1. februarja 1927.

SLS je bila prisiljena zagovarjati akcijo KPJ proti Orjuni iz naslednjih razlogov:

Leta 1922 so bile v Ljubljani razpisane občinske volitve. Tam je prišlo do skupnega nastopa komunistov, socialistov in krščanskih socialistov pod imenom Zveze delovnega ljudstva. Taktično, v smislu enotne fronte pa je bil skupno organiziran vsedelavski zlet 1923. leta v Mariboru.

Klerikalno vodstvo je pri ljubljanskih občinskih volitvah leta 1922 pravilno taktiziralo. Vedelo je, da bo pridobilo vpliv med delovnim ljudstvom, če bo pristalo, da krščanski socialisti sodelujejo v Zvezi delovnega ljudstva.

Zanimivo je, da so tudi visoki cerkveni krogi pozitivno ocenjevali sodelovanje Slovenske ljudske stranke s komunisti v «Zvezi delavskih strank», kakor imenuje škof dr. Anton Bonaventura Jeglič Zvezo delovnega ljudstva v svojem dnevniku. Iz tega dnevnika navajamo odstavke, ki jih citira Franček Saje v svojem članku: «Narodni svet se ne ravna po Jegličevem zgledu», («Slovenski vestnik», št. 10, 14. februarja 1953.)

Prvi Jegličev zapisek o «Zvezi delavskih strank» je z dne 7. novembra 1922 in se glasi:

«Za občinske ljubljanske volitve 3. XII. (1922. leta — opomba I.K.) so se v eno fronto združile stranke SLS in socialne stranke, da bi vrgle liberalno stranko, ki za družbeno delo nima smisla. Imenuje se «Zveza delavskih strank». Sestavili so točen program za občino in delo v občini. Načela ostanejo in kulturnega boja ne bodo začenjali. Demokrate (stare liberalce) treba vreči. Ali bo šlo? Ne vem, toda upanje na zmago je prav veliko. Demokrati so nalašč za to prikrojili volilni red in med drugim določili, da relativna večina dobi dve tretjini vseh poslancev».

Deset dni po volilni zmagi, 13. decembra 1922, pa je napisal škof Jeglič v svoj dnevnik točne rezultate volitev:

«Dne 3. XII. smo imeli občinske volitve. Dr. Žerjav minister in sovražnik cerkve, je dosegel tak volilni red, da bi bil sebi gotovo večino zasigural... Zoper stare in nove liberalce (Kdo so «stari» in «novi» liberalci, kasneje — opomba I.K.) so se združili na točnem socialnem programu izključivši kulturna in verska vprašanja — naša stranka SLS, socialdemokrati (Perič) in komunisti.

Pri volitvah je dobila naša lista glasov 3900. Zato ima naša lista apriori 24 odbornikov, potem jih je dobila še 11, da jih ima 35, drugi pa vsi le 14. Od teh 35 jih je dobila naša SLS 16, socialistov 9, komunistov 10. Nasprotniki so hudi in zmerjajo nas duhovnike, da smo komuniste volili».

Res so liberalci na veliko zmerjali pristaše SLS s «klerokomunisti», tako da so se začeli bati za svoje dobro ime v Beogradu.

Ko je škof Jeglič izvedel, da je Ivan Hribar zatožil duhovnike v Beogradu, je 19. decembra 1922 opravičujoče napisal v svoj dnevnik:

«Čujem, da je nas duhovnike ta nesrečnež tožil v Beogradu, da smo se s komunisti združili. Pa to je jako pogrešno. Edino na občinske volitve ljubljanske smo se mi SLS, socialisti Peričevi in neki komunisti združili na prav lep program, izključitvi kulturne, verske in politične zadeve».

Sovjetska voščilnica za novo leto

MNOGO SMRTNIH ŽRTEV

Nesreče na cestah v tovarnah in rudnikih

V Siriji se je zaletel avtobus, na Finskem je nastala eksplozija v tovarni, na Češkem je voda zalila rudnik

ALEPPO, 9. — Zaradi goste megle se je avtobus z 38 potniki zaletel v neko avtocisterno kakih 80 km od Aleppa v severni Siriji. Pri tem je bilo 13 oseb ubitih in 25 ranjenih; med temi je 7 hudo ranjenih.

OULU (Finska), 9. — V neki kemični tovarni blizu mesta Oulu je nastala eksplozija, ki je zahtevala 5 smrtnih žrtev. Ni še znana usoda štirih oseb, medtem ko je bilo 15 ranjenih; stanje enega izmed ranjencev je zelo resno.

Eksplozija je hudo poškodovala razna poslopja in razbila šipe v krogu 3 km. Škoda znaša po nekaterih cenitvah okrog 2 milijardi lir. Zaradi strupenih plinov je bilo zelo težko reševati ljudi. Preden je lahko nastopil Rdeči križ, so morali gasilci, opremljeni s plinskimi maskami, ustaviti tok plinov ter očistiti zrak.

PRAGA, 9. — Češkoslovaška poročevalska agencija CTK sporoča, da je devet rudarjev izgubilo življenje pri nesreči, ki se je dogodila v ponedeljek v premogovnem bazenu Ostrava-Karvina. Agencija navaja, da je iz nekega opuščenega rova prišla v rudnik voda, nasičena z žveplenimi snovmi, ter deset rudarjev izolirala. Samo eden izmed rudarjev je uporabil varovalno opremo in ta se je rešil.

Poplave v Črni Gori

BEOGRAD, 9. — Večdnevno deževje je povzročilo ponovne poplave v raznih krajih Jugoslavije. Tokrat so najbolj prizadeti kraji v neposredni bližini Skadarskega jezera in njegovih pritokov. V dolnjem toku reke Zete je poplavljenih sedem vasi, iz katerih so morali evakuirati prebivalstvo. Tudi na drugem kraju Skadarskega jezera v občini Ulcinj je stanje kritično, ker je reka Bojana prestopila nasip. Zaradi tega je bilo danes v Ulcinju proglašeno stanje pripravljenosti. Na ogroženo mesto so bili poslani pripadniki vojske, milice, gasilci in meščani, katerih glavna skrb je pomagati ogroženemu prebivalstvu in zaščititi ulcinjsko solarno. V stanju pripravljenosti je tudi prebivalstvo vasi Reke Crnojeviča, kjer je voda prodrla v nekatere hiše in grozi poplaviti skladišče mestne zadruge, v kateri je blaga v vrednosti nad 50 milijonov dinarjev.

V enem mesecu dva poroda

KOPENHAGEN, 9. — Neka mlada danska mati, katere otrok, ki se je rodil pred mesecem dni v bolnišnici, ni ostal pri življenju, se je sedaj vrnila v isto bolnišnico zaradi poroda drugega otroka. Po izjavah zdravnikov tukaj ne gre za dvojčka temveč za dve različni nosnosti. Zdravniki so izjavili, da je to kolikor je njim znano, prvi tak primer, ki so ga zdravniki zabeležili.

Za 100 milijonov škode pri trčenju avtocisterne in tovornjaka

TREVISO, 9. — Za 100 milijonov škode je nastalo zaradi eksplozije avtocisterne, polne goriva, na državni cesti proti Vittoriu Venetu. Avtocisterna se je namreč zaletela v tovornjak s prikolico, naložen z vrečami žita. Vnela so se tudi stanovanja neke vile v bližini kraja nesreče. Pri vsem tem pa ni bilo niti človeških žrtev niti ranjenih. Kako je prišlo do trčenja, še ni prav jasno.

Ustanova Ford za napredek Berlina

NEW YORK, 9. — Ustanova Ford je sporočila, da je sklenila podeliti vsoto dveh milijonov dolarjev za realizacijo programa, ki naj poveča umetnostne, vzgojne in kulturne ustanove Berlina. Program bo izveden v treh letih. Ustanova je obenem sporočila, da je imenovan dr. James Bryant Conant, bivši ameriški veleposlanik v Zahodni Nemčiji ter bivši rektor harvardske univerze, za glavnega svetovalca te ustanove v Evropi in sicer za vprašanja, ki se nanašajo na prosveto. Dr. Conant se bo naselil v Berlinu meseca junija.

PIOMBINO, 9. — Malo pred poldnem je vlak na nezaščitenem prelazu med postajama Campiglia Marittima-Piombino zadel v avto «1100». Vse tri osebe, ki so bile v avtomobilu so bile ubite. Po trčenju je vlak vlekel avto po progi še kakih 250 metrov. V avtomobilu so bili trije moški, vsi trije trgovci. Zdi se, da se vozač avtomobila, preden je zavozil na progo, ni dovolj prepričal, če ne prihaja vlak.

Trinajstkarja ne morejo iztakniti

PALERMO, 9. — Funkcionarji totocalcia, Banco di Sicilia, Banca Nazionale del Lavoro, časnikarji in operaterji televizijskega žurnala še naprej iščejo Salvatora Mancina, trinajstkarja pretekle nedelje, za katerim so se izgubili sledovi. Toda rezultati tega prizadevanja so negativni. V stanovanju v Ul. Matteo Carnalivari 7 je vse mirno, čeprav svojci bivšega nosača s postaje v Cataniji ne morejo prikriti svoje nestrpnosti, da bi že videli svojega tako srečnega sorodnika.

Včeraj zvečer so časnikarji in fotografi napravili še zadnji poskus: kontrolirali so vlake, ki iz Catanie prihajajo na centralno postajo v Palermu. Pa tudi to ni dalo nikakega rezultata.

Davi pa se je pojavil Santo Mancino, brat trinajstkarja, delavec v ladjedelnici v Palermu, čigar nenaden odhod je dal povod za domnevo, da je imel tajni sestanek z bratom. Ko je prišel k njemu conski ravnatelj totocalcia, je Santo Mancino dejal, da sploh ni odšel iz Palerma ter da je za nekaj časa izginil samo zaradi tega, ker ga je bolela glava, najbrž zaradi velikega vznemirjenja.

Po vesteh iz Catanie, ki se zdevedno bolj prepričljive, je Salvatore Mancino že uredil potrebno, da je obrazec, s katerim je dobil čez 184 milijonov, deponiran pri nekem bančnem zavodu.

Baje je Mancino že v ponedeljek popoldne prišel iz svojega skrivališča ter v spremstvu nekega odvetnika odšel še isti večer precej pozno k voditeljem nekega denarnega zavoda. Tem je izročil svoj obrazec ter prejel zadevno potrdilo. Potem je, tako pravijo, spet odšel v svoje zatočišče, kjer čaka, da zanimanje javnosti zanj splahne.

Na Sardiniji je reka Tirso prestopila bregove ter napravila na področju Oristana precej škode. Na sliki so gasilci, ki rešujejo nekatera jagnjeta

NI BILO ČLOVEŠKIH ŽRTEV

Požar na najvišjem nebotičniku sveta

Newyorški «Empire State Building» je bil v nevarnosti zaradi požara v raznih nadstropjih

NEW YORK, 9. — V «Empire State Building», ki je s svojima 102 nadstropjema najvišji nebotičnik na svetu, je izbruhnil požar. Ker je bilo še zgodaj, so bili skoraj vsi uradi prazni. V stavbi so se nahajali skoraj samo tehniki televizije, ki ima v tej stavbi svoje prostore. Vse osebe so takoj evakuirali.

Zaradi požara ena izmed televizijskih postaj, ki so nastanjene v nebotičniku, ni mogla pričeti dopoldanskih oddaj za področje New Yorka. Začela je delovati s 40-minutno zamudo. Po 3 urah in pol je gasilcem uspelo plamene pogasiti.

Podnevi je v «Empire State Building» kakih 16.000 oseb, stanovalcev in uradnikov. V palači je nastanjenih 7 televizijskih postaj ter številne radijske postaje. Nastavek na 315 m visokem poslopju, ki rabi kot antena tem postajam, sega v višino 590 m.

Kakih 10.000 oseb je opazovalo požar in delo gasilcev. Nihče razen poklicanih ni smel v stavbo. Del osebja, zaposlenega v raznih uradih — kakih 900 oseb — je proti osmi uri lahko prišel v stavbo; ko pa so odkrili nova žarišča ognja, so morali zopet nebotičnik zapustiti. Pri tej stvari je bila še sreča, da je požar nastal v času, ko v palači ni bilo mnogo ljudi. Če bi začelo goreti podnevi, bi vsi navalili na dvigala in gasilci ne bi mogli pravočasno do žarišč ognja.

«Empire State Building» je bil zgrajen v l. 1931, ko je bila ekonomska kriza na vrhuncu in je tako zgraditev tega nebotičnika imela skoraj simboličen pomen, pomenila naj bi namreč življenjsko moč ameriškega ljudstva. Za New York je nekaj bistvenega in turisti ne opuščajo priložnosti, da bi ga obiskali. Trikrat je menjal gospodarja. Sedaj je last zavarovalne družbe «Prudential», ki ga je malo več kot leto tega kupila za 65 milijonov dolarjev. V ogromni stavbi je 69 dvigal raznega tipa, pa tudi osrednje stopnišče, kot predpisuje zakon. Leta 1945 se je v višini 78. nadstropja zaletel v to stolpnico neki bombnik; pri tem je bilo 13 mrtvih.

Ogromna in elegantna silhueta zgradbe s svojo konico iz železobetona, ki se maje v vetru, popolnoma obvlada panoramo New Yorka. V 86. in 102. nadstropju sta nameščeni meteorološki postaji, ki včasih poročata, da sneži; toda proti nižjim nadstropjem se sneg že spremeni v dež.

Pred dnevi se je Claudia Cardinale zaposlila v Cinecittà s tem, da je razdeljevala darila

Ljubljanska Opera nastopi v treh italijanskih mestih (med katerimi pa ni Trsta)

Ljubljansko «Delo» piše: «Prihodnji teden, 12. in 13. januarja, bo odpotoval na turnejo v Italijo ansambel Opere Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane. — Pod vodstvom upravnika SNG in direktorja Opere Demetrija Žebreta bo skupina čez 200 članov umetniške- ga in tehniškega osebja obiskala italijanska mesta Reggio Emilia, Modena in Bologna. V tamkajšnjih Operah bo ljubljanski ansambel 15., 16. in 17. januarja pod taktirko dirigenta Boga Leskovica in v režiji Hinka Leskovška uprizoril igrivo in iskrivo opero Sergeja Prokofjeva «Zaljubljen v tri oranže». S tem delom sodobne operne literature je ljubljanska Opera že dosegla več bleščečih uspehov, saj je z njim gostovala že na Nizozemskem, v Parizu, Benetkah in v Gradcu, Philipsov posnetek na gramofonskih ploščah pa je požel priznanje Grand Prix v Parizu. Za sedanje gostovanje v Italiji so opero delno obnovili in na novo zasedli, zlasti pa so pripravili nove privlačne kostume. Vsekakor pa bo sedanja turneja nova uveljavitev in preizkušnja zmogljivosti ljubljanskega opernega ansambla. Hkrati pa tudi nov člen v vrsti koristno se odvijajočih vzajemnih stikov na kulturnem področju med Jugoslavijo in sosednjo Italijo. Zanimivo, da so tudi italijanski operni solisti, ki so te dni gostovali v ljubljanski Operi, poslali ustanovi izredno toplo zahvalno pismo z izrecno ugotovitvijo, da so v naši Operi spoznali nenavadno visoko umetniško raven. Njihov impresario pa je izrazil upanje, da bo lahko plasiral ljubljansko Opero tudi pozneje po drugih italijanskih mestih. «Po štirih letih je to prvo gostovanje naše Opere v tujini,» je v zvezi z italijansko turnejo ugotovil upravnik SNG Smiljan Samec, «in prepričan sem, da nam to odpira pota za nadaljnja gostovanja v Italiji in Evropi.» K temu poročilu «Dela» bi mi pristavili le še naš ceterum censeo: kdaj se bo kaka jugoslovanska Opera ustavila v Trstu?

Pevci in pevke na festivalu v Sanremu

SANREMO, 9. — *Družba ATA, ki organizira festival popevk v Sanremu, je določila pevce in pevke za posamezne pesmi:*

1. «Amor, mon amour, my love», Claudio Villa, Eugenia Foligatti; 2. «Com'è piccolo il cielo», Tonina Torielli, Gianni La Commare; 3. «Fermate il mondo», Joe Sentieri, Johnny Dorelli; 4. «Giovane, giovane», Cocky Mazzetti, Pino Donaggio; 5. «La ballata del pedone», Sangiusto, Quartetto Radar; 6. «Le voci», L. Tajoli, Sangiusto; 7. «Non costa niente», Wilma De Angelis, Johnny Dorelli; 8. «Non sapevo», Milva, Gianni La Commare; 9. «Occhi neri e cielo blu», C. Villa, Aurelio Fierro; 10. «Oggi non ho tempo», Abbate, Quartetto Radar; 11. «Perchè, perchè», Cocky Mazzetti, Tony Renis; 12. «Perdonarsi in due», Tonina Torielli, Eugenia Foligatti; 13. «Quando ci si vuol bene», Arturo Testa, Joe Sentieri; 14. «Ricorda», Milva, Luciano Tajoli; 15. «Se passerai di qui», W. De Angeli, Flo Sandons; 16. «Sull'acqua», Sergio Bruni, Emilio Pericoli; 17. «Tu venisti dal mare», Arturo Testa, Carmen Villani; 18. «Un cappotto rivoltato», Aurelio Fierro, Sergio Bruni; 19. «Uno per tutte», Emilio Pericoli, Tony Renis; 20. «Vorrei fermare il tempo», Flo Sandons, Arturo Testa. Prvega pevca bo spremljal orkester Gigija Cichellerija, drugega pa orkester Lelia Luttazzija.

Ocean ga ni mogel ugonobiti skoraj bi ga pa uničil obup

PARIZ, 9. — Dr. Bombard, «prostovoljni brodolomec», ki se je pred desetimi leti spustil čez Atlantski ocean s pnevmatičnim čolnom, da bi dokazal, da človek, ki je preživel brodolom, lahko ostane živ, tudi če je na odprtem morju sam in brez hrane, je sedaj skušal napraviti samomor. Zaužil je močno količino nekega strupa v nekem hotelu svojega domačega mesta Amiensa.

Bombard je najel sobo v ponedeljek zvečer. Včeraj popoldne je lastnik hotela postal zaskrbljen, ker Bombarda toliko časa ni bilo na spregled. Vstopil je v njegovo sobo ter ga našel hropečega na postelji. Takoj so ga pripeljali v bolnišnico in zdi se, da je sedaj «prostovoljni brodolomec» izven nevarnosti.

Dr. Bombard, ki ima sedaj 37 let, je postal na mah slaven s svojim podvigom na «Heretique», pnevmatičnem čolnu, dolgem štiri metre in pol. Iz pristanišča Las Palmas je odpotoval 15. oktobra 1952 ter 16. decembra istega leta zaključil eno najbolj fantastičnih dejanj v vsej zgodovini morske plovbe; otočje Bardados v Britanskih Antilih je dosegel 62 dni potem, ko je zapustil obalo v Las Palmas. Ves čas se je hranil samo z ribami ter s filtrirano morsko vodo; na tej 5.000 km dolgi poti je shujšal za 25 kg.

Po tej kratkotrajni slavi so prišla za Bombarda težka leta. Ambicioziran, kot je bil, se ni zadovoljil s tem, da bi bil pozabljen. Organiziral je neko drugo pustolovščino, za katero se je zdelo, da je nemogoča, da bi namreč s čolnom prevozil strašne Etelske čeri na Bretonskem obrežju. Toda ta pustolovščina se je končala tragično: čoln, na katerem je bil Bombard s šestimi prijatelji, se je prevrnil zaradi valov. Neka ladja, ki je prišla na pomoč, se je potopila in pri tem dvojnem brodolomu je izgubilo življenje osem oseb.

Da bi bilo dr. Bombardu omogočeno nadaljevati njegove posebne študije fiziologije in medicine, je bilo pod patronatom princese Liliane de Rethy ustanovljeno «Društvo Alain Bombard», ki mu je zagotovilo finančna sredstva ter priskrbelo nov čoln «Coryphene», toda rezultati raziskav v zadnjih letih so bili zelo skopi. Mnogi podporniki so začeli Bombarda zapuščati. Istočasno so se silno skrčili dohodki, potrebni za vzdrževanje družine. Pred nekaj meseci je Bombard prodal «Coryphene», da bi si kupil drug čoln, pri tem pa ni mislil, da «Coryphene» sploh ni bila njegova. Društvo, ki je nosilo njegovo ime, ga je izključilo in ga prijavilo sodišču.

Tu je nastopil trenutek, ko se je Bombardu zdelo, da se lahko iz življenjskih nevšečnosti reši le s samomorom. Da bi pojasnil to svoje dejanje, je pisal nekemu listu v Piccardiji pismo, v katerem pravi med drugim: «Če izginem, je to zato, ker ne morem preživeti sramote. Na besedo princese... (ime v pismu ni bilo objavljeno) sem sprejel finančne obveznosti, ki jih ne morem izpolniti. Sem brez sredstev, brez upanja na hitro rešitev. Moj glavni upnik, ladjedelnica, ne more čakati. Nisem mogel napraviti časti svojemu podpisu in zato raje umrem. Tako bom zapustil svojim otrokom in svoji ženi, ki sem jih tako ljubil, ime brez madeža. Malo spreten, lahkoveren, nespoboren v poslih, toda brez dvoma nikakor ne nepošten.»

Na mizi v sobi, kjer je skušal Alain Bombard napraviti samomor, je bila knjiga, ki jo je «prostovoljni brodolomec» napisal po plovbi čez Atlantik, odprta na 23. strani. Neki stavek je bil podčrtan z rdečim svinčnikom: «Edina stvar, ki lahko ubije brodolomca, je obup.»

NAMESTO ČRTICE

«Zakaj, zakaj, zakaj?»

Sovjetski pisatelj Viktor Nekrasov je kot član sovjetske delegacije prisostvoval evropski konferenci književnikov, ki je bila lani poleti v Firencah. V zadnji številki moskovske revije «Novi mir» je Nekrasov objavil feljton o svojih vtisih iz Italije ter o razgovorih, ki jih je imel z italijanskimi književniki in kulturnimi delavci. Iz tega feljtona objavljamo naslednje:

VIKTOR NEKRASOV

«Razumite, milijoni ljudi gledajo v vas. Za nje ste vi prva dežela na svetu, v kateri je prišel delavski razred na oblast. Zato hočejo od vas zvedeti vse: kar je dobrega, kar je slabega in kar moti. In v tem nas vi ne razumete vedno. Mi se vsi veselimo nad zmagami Gagarina in Titova, toda povprečni Italijan, posebno oni, ki je bil pri vas, v Sovjetski zvezi (in teh je iz dneva v dan vedno več) obvezno postavlja vprašanje: «Zakaj se oni, ki so poslali Sputnik okoli Lune, še vedno ne morejo rešiti «vrsta»? In podobna vprašanja. In to so zelo resna vprašanja. In mi smo dolžni, na nje odgovoriti. Toda v prvi vrsti ste dolžni na ta vprašanja odgovoriti vi. Vi pa z odgovorom zavlačujete in se mu izmikate».

Tako so mi govorili italijanski komunisti. In takoj so mi postavili nova vprašanja: «Zakaj? Zakaj? Zakaj?», sto tisoč «zakaj», od katerih se mi je pogosto v glavi vrtelo.

Priznati moram, da sem na nekatere «zakaj» zelo težko našel odgovor. Ob neki priložnosti sem se pogovarjal z nekim mladim italijanskim delavcem, ki je bil prišel v Moskvo na filmski festival. Pogovarjali smo se o filmu «Goli otok», ki je dobil prvo nagrado. In on me je spomnil imen 2 japonskih režiserjev — Mizogučija in Kurosave —, o katerih nisem vedel ničesar. On se je nekoliko začudil, ko pa je slišal, da nisem videl niti enega Bergmanovega niti Antonionijevega filma, enostavno ni mogel verjeti svojim ušesom.

— Vi niste videli Antonionijevih filmov?

— Nisem.

— Zakaj? Kako?

Skomignil sem z rameni.

— Enostavno jih nismo kupili.

— Niste kupili Antonionija? Saj je to sedaj najbolj znan režiser. O njem razpravlja ves svet. Ne videti njegovih filmov, to je isto, kot da niste videli, no... no, recimo Fellinijevega filma «Sladko življenje».

— Toda niti «Sladkega življenja nisem videl.

— Niste videli?

— Nisem.

— To je nemogoče. Pomeni, da vi enostavno filma nimate radi, da se zanj ne zanimate. Ne morem verjeti, da vaši niso kupili «Sladkega življenja», ker je to zelo rešen, pameten, strašen, hkrati obtožujoč film... Ne verujem...

Drugi Italijan me je vprašal, kaj mislim o poslednjih Chaplinovih filmih «Odrske luči» in «Kralj v New Yorku». Ponovno sem moral priznati, da teh dveh filmov nisem videl in da jih pri nas ne vrtijo.

— Toda čemu, zakaj? Chaplin je vendarle velik umetnik. Vsak njegov film je dogodek.

Nisem vedel, kaj naj odgovorim. Sam ne razumem, zakaj pri nas Chaplina ne prikazujejo. Težko je verjeti trditvi, da so njegovi filmi predragi.

Tretji me je spravil v zelo neprijeten položaj, ko me je vprašal, zakaj ne prevajamo teh ali onih tujih književnikov. Ob tej priložnosti sem se spomnil, kako se nas je nekaj sovjetskih književnikov, med njimi tudi Panova in Granin, zelo neprijetno počutilo, ko nas je pred nekaj leti v Leningradu Moravia vprašal, kaj menimo o Kafki. Spogledali smo se nemi in nismo mogli ničesar odgovoriti: tedaj za njega nismo bili še niti slišali.

— Razumem, — je rekel sogovornik, prav tako komunist — razumem, da imate vi svoje poglede na naloge književnosti. So tu založniški načrti. Povsem razumem, da vam je neki pisatelj bližji, drugi manj blizu, tretji pa povsem tuj. Ko bi se nekoč nenadoma odločili za prevod na primer «Lolite» Nabokova, bi to bilo povsem neresno. Toda zakaj tako zavlačujete s Faulknerjem? Zakaj ne tiskate Kafke? Zakaj se tako zavestno izogibate Albertu Camusu? Ni nujno, da jih izdate v nakladah sto tisočev. Toda vsak od njih je na svoj način pomemben. Celo Saganova, ki jo mnogi smatrajo za neresno. Kajti ti pisatelji so neverjetno značilni za svoj čas, za svojo dobo, za razpoloženje duhov. Ni nujno, da jih imamo radi, moremo jih tudi kritizirati, celo negirati — ni pa dovoljeno, da bi jih ne poznali...»

Je moj sogovornik imel prav? Mislim, da je.

Pri nas se sedaj izdajajo mnogi prevodi iz tujega slovstva. Skoraj bi rekli iz vseh svetovnih jezikov. In v velikih nakladah. Kljub temu mnogi veliki dogodki iz tujega literarnega življenja gredo mimo nas, ali v najboljšem primeru prihajajo k nam z veliko zamudo.

Tu je treba poudariti, da se v Italiji sedaj prevajajo mnogi sovjetski pisatelji. Krog pisateljev, ki jih prevajajo je zelo širok in pester. Ne prevajajo le proze, pač pa tudi poezijo. Na lastne oči sem videl v izložbah knjigarn dela Gendrakova, Kaverina, Ivanova, Ehrenburga, Kuznecova, Aksenova, Bergoljcove, Ajtmatova, drame Arbusova, Volodina, Hmelika, Rozova, stihe Jevtušenka, Voznesenskega, Zabolockega, Okudžave, Vinokurova... Ta seznam bi mogel mirne duše nadaljevati, kajti vidnejše italijanske založbe pozorno sledijo naše literarne časopise in že dva, tri mesece potem ko so naši pisatelji objavljeni pri nas, izidejo v Italiji... Eh, ko bi naše založbe bile tako ekspeditivne!

Sedaj še o filmu. Mi kupujemo mnogo tujih filmov. Kupili smo prvorazredne filme Rossellinija, De Sice, De Santisa, Viscontija, Fellinija, Zinemanna, toda skupno s temi se na naših platnih prikazujejo tudi filmi, ki nimajo z umetnostjo nobene zveze, kot na primer «Grof Montekristo», celo v dveh serijah, «Oklahoma»

(Nadaljevanje na 6. strani)

— Ben, Mihec, kaku se kej počuteš u novem leti?

— Ja, za po pravici povedat: letos me ne zebe taku ku lani. Če druzga ne, je novo leto prneslo vsaj namalo bol toplo vreme.

— Ma tudi fajhtnobo.

— E, ma bo ben počasi bulše. Ke intanto dnevi se dalšajo.

— Dragi moj, nas še čaka februar. Jen februar zmiri prtisne.

— Sej ne rečem, de ne. Ma boš vidu de bomo prestali. Če be blo vse hudo samo mres jn vreme, be blo lepu na sveti.

— E, ma zdej ukuli novga leta je vselih lepu. So manče, so trinajste, so šenki, so večila...

— Ja, ja, dnar hitro teče Ma tudi podražli so marsikej. Jn z novem letam je tudi začelo novo sodno leto, jn so u Rimi tudi z veliko ceremonijo začeli novo leto na kasaciskem sodišči.

— E, sm slišou, ja. Jn de je pr tej ceremonji aden ta višjeh forte kritizirau avokate jn je reku, de strijo zgeblavat cajt sez dougemi diškoršami jn sez preložavanjem procesov jn de bo treba drgače jn bulše delat te procese.

— Ma avokati so se zastran tega preci forte ofendirali. So preci začeli delat seje jn protestirat jn pravejo, de bojo nardili tudi an shod.

— Du zna, morbet jeh bomo še videli, ke bojo delali demoštracjone? Morbet perfina štrajk.

— Ja, tu be pej res rad vidu. Ma meni se zdi, de je mogu tisti vselih jemet kej prou. Zatu ke avokati, znaš, uani, če čejo, uani te spravejo s pržona tudi narvčjega lumpa. Samo more jemet zadosti dnarja. Se spouneš na tisti proces od tisteh fratrov dol u Mešini?

— Kej se ne bom spounu! Ma znaš, tisto zastran govorjenja, tisto se ne tiče samo avokatov. Kolko je drugeh ledi, ke niso avokati jen tudi strijo zgeglavat cejt in vlečejo vsako reč na dougo sez njeh čakolami. Kej misleš, de tisti ke delajo tiste konfarence za razorožitev, de tisti so vsi avokati? Jen u parlamenti, jn na shodah, pej na sejah jn taku naprej? Jest rečem, de be blo forte lepu na sveti, če be bli čakoloni samo avokati.

— Ja, ja, jemaš prou! Vidi, zdej je dosti čakol tudi vmes Rusov jn Kitajcou. Rusi so jeh zdej začeli forte šimfat. Je prou videt, ku de so se prou ujezili jn de jem je vre zadosti tisteh čakol od Albancou jn od Pekinga.

— Ja, se zna, so se tudi uani uštefali. Ma Rusi jemajo zdej tudi ane debate zastran modernih slikarjev. Jn ku povsod, tudi u Moskvi ani držijo sez modernimi, ani pej ses ta starmi slikami.

— Ma Hruščev je reku, de se mi moderne slide ne dopadejo, de tu ni neč!

— Ben, znaš kej? Tudi jest sm ž nim dekordo. Ke tiste moderne packe al pej stare žagance prou ne morem prštevat h umetnosti. Mene se zdi tu samo ano jegračkanje ledi brez talenta ma ke jemajo veliko vojo pridet naprej jn ke za pridet naprej se ne ustrašejo nanka moralnega teroriziranja. Jn se prou neč ne čudem, de jem tudi rata. U tašnem sveti, ku lahko vsaka šempjasta mula, samo de jema velike prse jen ta zadno, lahko zasluže meljone, be blo prou čudno, če be blo glih pr umetnosti kej bulše. Sej videš, de je narbol šacan tisti, ke se narbol pače. Pej nej bo tu na televižjoni, pr slikah, pr muziki jn kamer češ.

— Kej misleš, de bo tu pačenje še dougo deralo?

— Ma, bomo vidli!

ZANIMIV POIZKUS NA MC GILLOVI UNIVERZI

Morda bo že v kratkem rešena skrivnost za človeka tako važnega spomina

Ali se bo pozabljivost lahko zdravila s pomočjo ribonukleinske kisline? Nenavadno zanimiva hipoteza švedskega znanstvenika Hydena - Človekovi spomini naj bi se v obsegu enega trilijona kopičili v neki veliki molekuli

Pradavna zagonetka, doslej še nerešena skrivnost spomina, se pravi sposobnost za obnovitev v zavesti minulih podob in izkušenj, morda nekoliko obledelih in ponekitkrat popačenih, spremenjenih, toda vendarle ohranjenih in živih, ta zagonetni in skrivnostni spomin morda kmalu ne bo več predstavljal ne zagonetke ne skrivnosti. Na psihiatričnem oddelku Mc Gillove univerze so namreč pred kratkim dosegli naravnost sijajen uspeh glede vprašanja, kako okrepiti, oziroma obnoviti ošibljeni spomin starejših oseb, onih, ki jih je napadla arteriosklleroza, pa tudi mlajših, ki zaradi svoje raztresenosti ne morejo v glavi ohraniti tega, kar bi sicer hoteli in želeli. Vsem tem osebam bi bilo zdaj — na osnovi poizkusa, ki je bil storjen, in sicer tako, da so pacientom z največjo previdnostjo dali injekcijo ribonukleinske kisline. (znane bolj pod siglo ARN — acido ribonucleico) — lahko pomagano.

Do tu se novica — pa naj bo še tako zanimiva in vredna največje pozornosti — ne razlikuje mnogo od neštetih drugih novic, ki zaporedoma prihajajo v javnost iz znanstvenih laboratorijev, z raznih kongresov, preko strokovnih revij in najrazličnejših informativnih organov, novic o pogosto z znanstvenega stališča naravnost sijajnih, toda večkrat tudi zelo kratkotrajnih uspehih na obsežnem področju farmakoterapije. Toda ta, o kateri je govora, ima glede na najnovejše znanstvene izsledke o življenjem sistemu docela drugačen pomen. Uspešni poizkusi, ki so jih bili opravili na Mc Gillovi univerzi, ne odpirajo samo povsem nove terapevtske možnosti za zdravljenje pozabljivosti, naj bo ta katere si bodi narave, marveč tudi potrjujejo sijajno hipotezo, ki jo je bil švedski znanstvenik H. Hydén pred kratkim postavil, da bi razvozlal — in to na molekularni osnovi — zagonetko spomina.

Do pred kratkim so se vse hipoteze, ki so jih bili postavljali v zvezi z nenavadno zapletenim in občutljivim mehanizmom spomina, opirale predvsem na izsledkih psihologije. Rezultati teh naporov so bili obilni in zanimivi, tudi s praktičnega stališča. Tako je bilo na primer dokazano, da si je lažje zapomniti vrsto števil, besed, ali neko pesem, če se nekdo, po končanem naporu, da bi si jih vtisnil v spomin, s pomočjo poživljajočega spanca izolira od vplivov ostalega okolja. Dokazano je bilo nadalje, da so ti vplivi osnovni razlog za to, kar se kasneje s temi spomini zgodi, da so osnovni razlog pozabe, kakor tudi, da so spominom tembolj škodljivi, kolikor bolj se vanje vpletajo stvari, ki bi se je ne hotelo pozabiti, «tuje asociacije». To pa pomeni, da ekleticizem pri tem, ko si hočemo nekaj zapomniti, ni koristen za ohranitev spominov (predvsem pa je, bržkone, škodljiv za ohranitev bolj zapletenih spominov). Poleg tega je treba vedeti tudi to, da je po vsakem ciklusu duševnih naporov in pa za to, da bi se dosegel najboljši uspeh, potreben daljši počitek.

Dasiravno rezultati te vrste niso privedli do razvozlanja zagonetke spomina, zagonetke, ki se verjetno skriva v notranjosti živčnih celic, je pa njihova praktična vrednost vendarle očitna. Recimo, v odnosu do šolskega pouka.

Če se povrnem k Hydenu in njegovi hipotezi, pri čemer zapustimo področje «mnemotehnike» (poseben način vežbanja spomina), se nujno dotaknemo molekularnih osnov, na katerih temelji spomin. Vprašanja ne obravnavamo več površno, od zunaj, marveč skušamo prodreti globlje in priti do njegovih korenin, do atomov in molekul. Gre v kratkem za to, da se v jedrih vseh celic, potemtakem tudi živčnih celic naših možganov, nahajajo velike molekule, katere imajo v zapletenih sekvencah atomskih skupin vtisnjen nekakšen bogat kodeks, s pomočjo katerega se prenašajo dednostne «informacije» od očeta na sina (genetični kodeks). To je danes znano tudi nestrokovnjakom. Te molekule (iz desoksiribonukleinske kisline) navajajo v celični protoplazmi

Na to ribonukleinsko kislino, ki deluje kot nekakšen magnetičen registrator, pa zelo občutljivo učinkuje poseben tok živčnih impulzov, ki jo zadeva (na primer tok impulzov, ki ga ustvarja poslušaje glasbe, ali opazovanje pokrajine itd.), in sicer v takšni obliki, kot se to dogaja, postavimo, z jekleno vzmetjo, oziroma nitjo nekega registratorja. Pod takšnim učinkovanjem pa ribonukleinska kislina proizvaja proteine, ki ohranjajo spomin, katerega so za tem v stanju posredovati drugim živčnim celicam.

Po tej hipotezi bi spomine v resnici kopičila nekakšna velika molekula, obdarjena s čudežnimi lastnostmi, ki ji je ime ribonukleinska kislina. V vsaki celici je na desetine tisočev molekul ribonukleinske kisline. Tu pa se je Heyden pri svoji razlagi iznenada znašel pred veliko zapreko. Postavilo se je namreč vprašanje: ali je mogoče, da neka molekula, dasiravno skrajno popolna, lahko zbere, nakopiči ter v svojih mikroskopskih arhivih lahko preveri vso neizmerno množico informacij, ki jih je neka oseba, recimo, v sedemdesetih letih svojega življenja lahko zbrala?

Odgovor je prepuščen biologom, genetikom in statističnim znanstvenikom. Ti pa so dokazali, da je ribonukleinska kislina, zahvaljujoč se svojim izrednim kemičnim lastnostim, sposobna zbrati nekaj okrog enega trilijona, oziroma milijon milijard informacij.

Torej, po vsem, kar smo čuli, in dasiravno gre za sedaj še za neko teorijo v razvoju, se pa na osnovi rezultatov, ki so jih dosegli na Mc Gillovi univerzi, vendarle zdi, da je znanost glede rešitve zagonetke-spomina s Heydenom na pravi poti. Dokončno pa bo to dokazala samo bodočnost.

Stroncij - 90 v prehrani Američanov

NEW YORK, 9. — Ameriško zdravstvena služba je ugotovila, da se je količina stroncija — 90 v Američanih močno povečala. Samo ob sebi je razumljivo, da se je ta radioaktivna snov v kosteh Američanov povečala z zauživanjem hrane, ki med raščo vsrkava to radioaktivno snov, ki je eden izmed elementov radioaktivnega pepela, ki pada na zemljo po atomskih poizkusih.

Ameriške zdravstvene oblasti so zadevo proučile v petih ameriških mestih in to pri 19-letnih mladeničih, to se pravi v starosti, ki človek baje največ je. Pri tem je bilo ugotovljeno, da ameriški državljani zaužijejo na dan 12,8 microcurija stroncija —90 v San Franciscu, 19.6 v Atianti, 25,9 v Washingtonu, 31,6 v Minneatlisu in 33 microcurijev v St. Louisu. Čeprav se posebno slednja številka zdi zelo visoka, so ameriški strokovnjaki mnenja, da ta količina ne predstavlja nevarnosti, ker da je to le 13 odst. od tiste količine, ki je po mnenju «National Radiation Council» smatrana kot nevarna.

NAPORI ZA ČIM VEČ PREPOTREBNE POGONSKE SILE

«Velikan» v Djerdapski ožini je končno prišel na vrsto

Romunija in Jugoslavija bosta gradili hidrocentralo, ki bo dajala 12 milijard kWh - Letos bodo začeli s pripravami

O tem smo sicer že pisali, vendar stvar zasluži, da se ob njej ponovno ustavimo, kajti gre za zelo veliko stvar in vse kaže, da se bo v prihodnjem poletju začela uresničevati.

O jugoslovanskih naporih za izgradnjo hidro in termocentral smo že večkrat govorili. O tem smo povedali, da se je proizvodnja elektrike od predvojne poldruge milijarde kWh povzpela lani na 11 milijard. Vendar to še ne zadošča in trenutno je v gradnji kar več central. Na vrsto pa prihaja tudi «velikan», ki zasluži to ime ne le v jugoslovanskem ali balkanskem merilu, pač pa v svetovnem merilu, saj je večjih od njega na svetu le nekaj. Gre za hidrocentralo v Djerdapu na Donavi.

Takoj je treba povedati, da «velikan», o katerem je govora, ne bo izključno jugoslovanski, pač pa ga bosta gradili Jugoslavija in Romunija. To je razumljivo, ker Donava tvori tu mejo med obema državama in je torej tu skupna last. Poleg tega pa bi si niti Jugoslavija niti Romunija ne mogli privoščiti tako ogromnega dela, saj bo njegova letna proizvodnja 12 milijard kWh elektrike, torej toliko, kolikor je danes proizvedejo vse jugoslovanske centrale skupaj. Večje od te centrale pa so trenutno na svetu le Kujbiševska centrala, centrala na Volgi, centrala na reki Kolorado v ZDA ter prav tako velikan na Angori v Sibiriji. Večja od djerdapske centrale bo tudi ona v Asuanu na Nilu, ki jo sedaj grade.

Priprava načrtov za centralo na Donavi traja že nekaj let in sodeluje pri njej več jugoslovanskih in romunskih strokovnjakov. Načrti predvidevajo, da bo akumulacijsko jezero, ki bo zajemalo okoli poldrugo milijardo kub. m vode, potopilo nekaj naselij ob obeh bregovih, med katerimi tudi dve mesteci: Dolnji Milanovac v Jugoslaviji in Oršavo na romunski strani.

Donava je plovna reka, toda v ožini, kjer bo stala hidrocentrala, je tok močan in korito polno čeri. Zaradi močnega toka, vleče ladje navzgor posebna železnica, ki je speljana ob Sipskem kanalu. Ko bo 48 m visok in 1150 m širok jez pregradil korito Donave, se bo voda dvignila na 20 m nad sedanjo progo ob Sipskem kanalu.

Načrti pravzaprav predvidevajo dve centrali, kajti na vsaki strani jezu bo po ena centrala s 5 ali 6 agregati in vsaka bo imela svoje ločene komandne naprave.

Toda Donava je plovna, smo rekli. Predvsem se bodo, zaradi povišane ravni vode, čeri izgubile globoko v koritu, da plovbe ne bodo več ovirale. Potemtakem bo plovba možna tudi ponoči, kar danes ni. Z druge strani pa si graditelji zamišljajo prehod preko jezu s pomočjo tako imenovanih komor. V teh bodo ladje z dviganjem ali spuščanjem vodne ravni prehajale ali iz akumulacijskega jezera v spodnji tok, ali iz spodnjega toda v akumulacijsko jezero. Komore, ki bodo ali ob jugoslovanski ali romunski obali, bodo dolge 300 m, široke pa 30 m, pregrajene pa bodo z armiranim betonom. Po sedanjih računih bodo mogli plovni objekt dvigniti tudi do 32 m in vsa operacija prehoda ne bo trajala več kot pol ure za vsak plovni objekt.

Koliko bodo ta dela trajala in koliko bodo stala, še ni rečeno, ve se le, da se bodo sredi prihodnjega leta začela pripravljalna dela, torej začela se bo priprava gradbišča, ki bo eno največjih na svetu. Čudovita Djerdapska ožina bo sicer izgubila na svoji lepoti, toda le deloma, ker bo tu nastalo velikansko jezero, hkrati pa bodo milijarde kub. m vode dajale milijarde kWh elektrike na leto, tako da se bosta jugoslovanska in romunska industrija mogli razvijati brez skrbi za pogonsko silo.

Pravkar smo rekli, da bo slovita ožina na Donavi izgubila na svoji značilnosti in lepoti, vendar je treba k temu dodati, da ljudje, ki se s tem velikim načrtom ukvarjajo, računajo tudi s tem, da bi vse to področje, področje jezu in umetnega jezera, spremenili v turistično področje s hoteli, zabavišči, športnimi napravami, predvsem za vodni šport itd. To pomeni, da bo ožina sicer na eni strani izgubila, na drugi pa pridobila in to celo ne glede na velikanski objekt, ki se namerava graditi

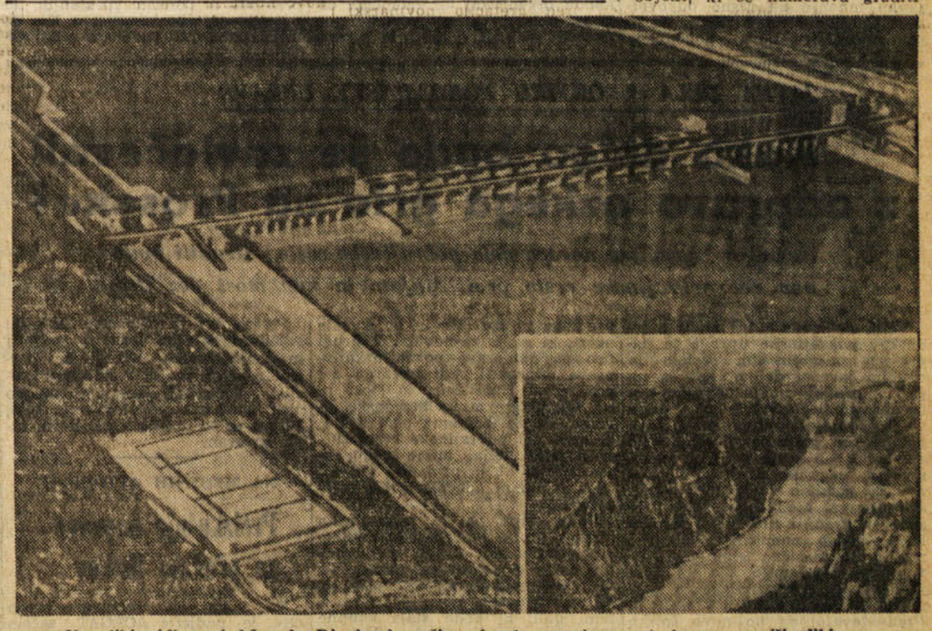

Na sliki vidimo, kakšna bo Djerdapska ožina, ko bo zgrajena centrala, na manjši sliki pa vidimo, kakšna je danes

modni kotiček

Pripravimo se za plesno sezono

Da bi bile lepe, ni nujno, da si privoščimo drage obleke

Novoletni prazniki so sicer za nami, toda plesna sezona se praktično šele začenja. Le poglejmo časopise in videle bomo objave in reklame za razne plesne in družabne prireditve. Skrb za primerno obleko je torej sedaj na mestu bolj kot kdaj koli.

Preden začnemo govoriti o plesnih, oziroma večernih oblekah, naj takoj povemo, da si pod tem imenom ne predstavljamo tistih oblek, ki jih modni časopisi sicer objavljajo, a si jih le malokatere lahko privoščijo; to so dolge večerne obleke, izdelane iz dragocenih tkanin, ki jih lahko oblečemo le enkrat in bi nas stale ogromno denarja. V mislih imamo vse bolj preproste in enostavne obleke, ki jih lahko z malenkostnimi spremembami nosimo več sezon, ki niso pretirano drage in ki so končno zelo lepe, elegantne in predvsem zelo efektne.

Kakšno blago bomo izbrale za takšno obleko? Modni eksperti svetujejo žamet, satin, ali pa crep. Satin uživa pravzaprav v kolekcijah kratkih in enostavnih večernih oblek, letos velik ugled, saj je sam tako lep in efekten, da je obleka iz njega skorajda kompletna, brez kakršnih koli drugih okraskov. Če satin obogatimo še z vzorcem iz umetnih kamnov, ki jih prišijemo okrog vratu, ali po vsem životku, dobimo obleko, ki nam jo bodo naše prijateljice in znanke prav gotovo zavidale.

Kar zadeva barve, bodite za predpustne plese nekoliko bolj «velikodušne» in si izberite barvo, ki vas bo poživila in celo «prenovila». Izberite na primer rdečo barvo, ki je letos zelo v modi, ali pa tudi zeleno barvo, ki je vedno lepa in zagotavlja uspeh. Če ste se pa že odločile za obleko v črni barvi, potem jo skušajte s kakšno malenkostjo poživiti. Predpust je čas veselja in dobre volje in to razpoloženje morajo odražati tudi naše obleke.

Okrasek seveda spada k takšnim večernim oblekam. In tu imamo na izbiro tolikšno število novih in originalnih okraskov, da nam ne bo težko najti pravega. Nikar si ne pozabite privoščiti tudi lepih uhanov iz umetnih kamnov, ki jih še posebno priporočajo za predpustne plese.

Nikakor ne pozabite izpopolniti svoje zunanjosti z lepo, novo pričesko. Frizerji so pripravili vrsto pričesk nalašč za predpustno plesno sezono. Nekatere teh so okrašene s trakovi, ki bodo pristajali lepo predvsem mlajšim.

Sedaj še nekaj besed glede kroja novih plesnih oblek. Predvsem priporočamo enostavnost, ki bo prišla še bolj do izraza, če bosta kvaliteta in barva blaga pravilno izbrani. Privoščite si kakšno posebnost pri izrezu pa čeprav ste mnenja, da so letošnji izrezi nekoliko predrzni.

In končno mislite še na čevlje in primerno torbico, ki morata biti v skladu z obleko. Ne boste zgrešile, če se boste odločile na primer za lakaste čevlje, ki jih boste nosile še vso pomlad in tudi za lakasto torbico, ki vam bo služila tudi za druge priložnosti.

Od vas je torej odvisno, če boste za letošnje plesne prireditve nove in lepe in to seveda brez velikih stroškov.

HOROSKOP

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Lahko računate na razumevanje svojih sodelavcev. Prišlo bo do spora z nekim družinskim članom. Glede zdravja bodite previdni.

BIK (od 21. 4. do 21. 5.) Neko vaše stališče razumevanja, bi kdo utegnil zamenjati s slabostjo. Otresite se ljubosumnosti. Pazite na zdravje.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Dvignil se bo vaš ugled, toda bodite še naprej prizadevni. Prijetni načrti za bodočnost. Zdravje odlično.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Imeli boste opravka z nevarnimi nasprotniki. Posvetite večer dopisovanju. Zdravje zelo dobro.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne bodite v svojem delu površni in lahkomiselni. Branite mir svoje družine. Zdravje izboljšano.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) S potrpežljivostjo in metodičnostjo boste dosegli največje uspehe. Ne bodite preveč kritični do načrtov najmlajših. Zdravje brez motenj.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Zelo ugoden dan za vse, ki se imajo podati na potovanje. Pustite času čas, postopno boste premagali vse težave. Zdravje zelo dobro.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Z naglim ukrepanjem boste še utegnili popraviti napako, ki jo je storil neki vaš sodelavec. Ne imejte skrbi za bodočnost, stvari se bodo razvijale ugodno. Zdravje dobro.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Zadovoljstvo za vse, ki so se lotili dela na področju, ki jim sicer ni znano. Srečne ure v teku večera. Zdravje odlično.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Ne dovolite, da bi se nerešena poslovna vprašanja kopičila. Ne sodite površno neke osebe, ki jo komaj poznate. Zdravje nespremenjeno.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Storili boste, kar je v vaši moči, in dosegli lepe uspehe. Branite nekega prijatelja, ki ga po nedolžnem napadajo Pazite na zdravje.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Nekoliko napeti odnosi s predstojniki. Če v družini ne delijo vaših stališč, tega ne dramatizirajte. Zdravje izvrstno.

RADIO VELEVIZIJA

ČETRTEK, 10. JANUARJA 1963

Radio Trst A

7.00: Koledar; 7.30: Jutranja glasba; 11.30: Šopek slovenskih; 11.45: Vrtiljak; 12.00: Pregelj: «Tolminci»; 12.45: Za vsakogar nekaj; 13.30: Harmonija zvokov; 17.00: «I Musici del Friuli»; 17.20: Lahka glasba; 18.00: Italijanščina po radiu; 18.15: Umetnost, književnost in prireditve; 18.30: Boccherini: Kvartet za godala št. 3; 19.00: Lepo pisanje, nato Izbor domačih in tujih motivov; 20.00: Šport; 20.30: Simfonični koncert, po koncertu Knjižne novosti, nato Romantične melodije; 22.45: Dixieland ansambli.

Trst

12.00: Plošče; 12.25: Tretja stran; 13.15: Uspeli motivi; 13.40: Zgodbe in legende o trgih in ulicah; 13.50 Simfonični koncert; 14.35: Istrski spomini» Gianija Stuparicha.

Koper

6.15: Jutranja glasba; 7.00: Prenos RL; 7.15: Glasba za dobro jutro; 11.00: Otroški kotiček; 11.30: Lisztove rapsodije; 12.00: Glasba po željah; 12.45: Lahka glasba; 12.50: Nadaljevanje glasbe po željah; 13.40: Orkester R. Roger; 14.00: Glasba po željah; 14.30: Melodije; 15.30: Slov. narodne; 16.00: Priljubljene melodije; 16.30: Izbrane strani Mauricea Ravela; 17.00: Solisti in zbori; 17.40: Romunski zbori in solisti; 18.00: Prenos RL; 19.00: «The Troubadours»; 19.30: Prenos RL; 22.15: Orkester Lehn; 22.40: Glasba za lahko noč; 23.00: Prenos RL.

Nacionalni program

6.30: Vreme na ital. morjih; 8.20: Glasba za dobro jutro; 8.30: Glasbeni sejem; 9.05: Klasiki lahke glasbe; 9.50: Operna antologija; 10.30: Šola; 11.30: Koncert; 14.55: Vreme na ital. morjih; 15.15: Glasbena beležnica; 15.45: Ital. pesmi in plesi; 16.00: Program za najmlajše; 16.30: V diskoteki; 17.25: Nabožna glasba; 18.00: Dogodki doma in po svetu; 18.15: Kaj je Sabinovo cepivo; 18.30: Sopranistka Evgenija Zareska; 21.00: Shaw: «Vražji učenc».

II. program

8.00: Jutranja glasba; 8.35: Nilla Pizzi; 9.35: S pesmijo po svetu; 10.35: Pesmi; 12.0: Romantično popotovanje; 14.00: Pevci; 14.45: Nove plošče; 15.00: Album pesmi; 15.15: Kolesa in motorji; 15.35: Koncert v miniaturi; 16.35: Pesmi; 16.50: R. Rauchi in njegov orkester; 17.00: Ameriške pesmi; 17.35: Mala enciklopedija; 18.35: Enotni razred; 18.30: Vaši izbranci; 19.50: Svet operete; 20.35: Dokumentarij «Leta 1963»; 21.00: Simfonične skladbe; 21.35: Večerna glasba; 22.10: Jazzovski kotiček.

III. program

18.30: Gospodarska rubrika; 18.40: Evropske jedrske znanstvene organizacije; 19.00: Na programu M. Kagel; 19.15: Severnoameriška kultura; 19.30: Vsakovečerni koncert; 20.30: Revija revij; 20.40: Dve skladbi I. Stravinskega; 21.20: E. Granados in M. de Falla; 21.50: Mafija, zgodovinski problem; 22.30: Schoennbergove skladbe.

Slovenija

5.00: Dobro jutro; 8.05: Tri skladbe Smetane; 8.20: Plesni ansambel; 8.30: Štuhec: Enajst klavirskih skladb; 8.55: Radijska šola; 9.25: Štirje dueti iz Massenetove «Manon»; 10.15: Kitara v ritmu; 10.20: Nova pesmica; 10.40: Tečaj ruskega jezika; 10.55: Nova popevka; 11.00: Pozor, nimaš prednosti!; 12,05 Radijska kmečka univerza; 12.15: Iz folklornih zapiskov; 12.30: Pol ure pred trinajsto; 13.15: Obvestila; 13.30: Mozart: Koncert za klarinet in orkester; 14.05: Štiri dežele — štirje orkestri; 14.35: Naši poslušalci čestitajo; 15.15: Godala v ritmu; 15.30: Turistična oddaja; 16.00: Vsak dan za vas; 17.05: Glasba iz Talijinega hrama; 18.00: Aktualnosti; 18.10: Malo instrumentov — veliko glasbe; 1830: Iz albuma Rahmaninova; 19.00: Kulturna kronika; 19.05: Glasbene razglednice; 20.00: Domače pesmi; 20.45: V zabavnem tonu; 21.00: Literarni večer; 21.40: Ramovš: Simfonietta; 22.15: Po svetu jazza; 22.45: Jackie Gleason; 23.05: Nočni akordi; 23.20: Skupni program JRT

Ital. televizija

8.30, 8.55, 11.25 in 15.00: Šola; 16.15: Tvoja prihodnost; 17.35: Program za najmlajše; 18.30: Nikoli ni prepozno; 19.00: Dnevnik; 19.15: Simfonični koncert; 20.20: Šport; 20.30: Dnevnik; 21.05: Bela knjiga štev. 24; 22.05: Film dnes; 22.45: Dnevnik.

DRUGI KANAL

21.05: TV zgodba «Markheim»; 22.05: Dnevnik; 22.30: Lov in ribolov na vzhodu; 23.00: Športni četrtek.

Jug. televizija

10.00: TV v šoli; 18.00: Mendov spored; 19.00: Zagrebški tednik; 19.30: TV obzornik; 19.45: TV pošta; 20.00: TV dnevnik; 20.30: S kamero po Jugoslaviji; 22.55: TV šport; 21.10: Igraj kolo naokolo...; 21.40: TV podlistek: Maupassant: Dve o nezvestobi; 22.00: Festival zabavnih melodij «Zagreb 63».

Vreme včeraj: najvišja temperatura 11, najnižja 7.3, ob 19. uri 8.4; zračni tlak 1014.1 raste, veter severovzhodnik 2 km, vlage 82 odst., 1.4 mm dežja, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 9.4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, ČETRTEK, 10. januarja Gregor
Sonce vzide ob 7.43 in zatone ob 16.40. Dolžina dneva 8.55. Luna vzide ob 17.21 in zatone ob 8.00
Jutri, PETEK, 11. januarja Pavlin

PO POSKUSIH ZA REŠITEV SPORA

Včeraj so se razbila pogajanja med kovinarji in Confindustrio

V soboto bodo sindikati določili način in čas nove stavkovne borbe, da se končno doseže sklenitev boljše delovne pogodbe

Včeraj so se razbila pogajanja med predstavniki kovinarjev in zasebnih industrijcev, ki so se pričela 4. t.m. za sklenitev nove delovne pogodbe. Včerajšnji sestanek se je pričel ob 11. uri, končal pa ob 13.45, ker se je pokazalo, da ni mogoče doseči sporazuma. Zaradi tega sta si obe stranki pridržali pravico do svobodne akcije.

Takoj po razbitju pogajanj so industrijci izdali poročilo, v katerem se izgovarjajo na nepopustljivost sindikatov in na nevarnost inflacije, če bi morali ugoditi delavskim zahtevam. V resnici pa niso sindikati zahtevali nič več, kot so že priznala kovinarjem podjetja z državno udeležbo.

Ob 18. uri pa so se v Rimu sestala tajništva vseh treh sindikatov kovinarjev (FIOM-CGIL, FIM-CISL in UILM-UIL) ter proučila položaj po razbitju pogajanj. Na koncu sestanka so sindikati izdali poročilo, v katerem najprej ugotavljajo, da so se iz predlogov industrijcev izcimila naslednja vprašanja: absorbiranje že pridobljenih poviškov, panoge proizvodnje, razlike med plačami raznih kategorij, mezdna enakopravnost delavk z delavci, nagrade, akordi in sindikalne pravice. Iz prve faze pogajanj se je videlo, da ni hotela Confindustria rešiti nobenega spornega vprašanja z načelnega stališča. Predvsem je trdovratno vztrajala pri zahtevi, da se morajo absorbirati prejšnji poviški, kar je dejansko pomenilo, da je hotela skrčiti že tako skromne poviške, ki jih je predlagala. To bi tudi pomenilo, odreči delavcem pridobitve, ki so si jih priborili s tolikimi borbami v zadnjih letih.

V poskusu, da bi še bolj pobliže primerjali oboji stališči so sindikati točno opredelili svoje zahteve glede posameznih plati spora s predlogi, ki so znatno skrčili začetne zahteve, tako da bi bila možna učinkovita pogajanja. Toda Confindustria se je izognila obveznosti, da postavi točne protipredloge z izgovorom, da pomenijo zahteve sindikatov preveliko breme, kar so sindikati večkrat pobili med pogajanji na ministrstvu za delo. Zato je Confindustria prevzela odgovornost za razbitje pogajanj, saj je predlagala sporazum, ki bi bil za delavce znatno slabši od sporazuma z Intersindom in od številnih sporazumov, sklenjenih s posameznimi delodajalci v obliki predujma na bodočo pogodbo. Pri tem ni ostalo sindikatom drugega, kot ugotoviti, da je nadaljevanje pogajanj nemogoče.

Sindikati opozarjajo delavce in javno mnenje na resno odgovornost Confindustrie, ki noče, da bi se uresničila nova pogodbena struktura v skladu z novo proizvajalno stvarnostjo. Sindikalne organizacije pozivajo kovinarje, naj se pripravijo na takojšnjo sindikalno borbo, da odgovorijo s tem na nepopustljivost delodajalcev ter da dosežejo svoje pogodbene smotre.

Oblike te borbe in čas bodo določili vse tri sindikalne organizacije kovinarjev, ki se sestanejo v soboto v Milanu.

Deželni zakonski osnutek drugič pred senatom

Včeraj so v senatu razdelili ustavni zakonski osnutek o ustanovitvi avtonomne dežele s posebnim statutom Furlanija-Julijska krajina. Zadevna senatna komisija bo zakon proučila že ta teden ali pa v prvih dneh prihodnjega tedna. V avli senata pa se bo razprava o zakonu začela šele po 24. januarju. Kot smo že poročali, je senat že sprejel v prvem čitanju omenjeni zakonski osnutek. Sedaj pa ga bo moral sprejeti še v drugem čitanju, nakar bo zakon stopil v veljavo.

Stavka varilcev v ladjedelnici Sv. Marka

Včeraj je bila v prostorih Delavske zbornice v Ul. Duca d'Aosta enotna skupščina električnih varilcev iz ladjedelnice Sv. Marka. Po sklepu predvčerajšnje skupščine varilcev je včeraj notranja komisija predložila ravnateljstvu ladjedelnice predlog za rešitev spora o nadurnem delu. Ravnateljstvo namreč zahteva, da morajo delati varilci nepretrgoma 10 ur, to je opravljati dve uri izrednega dela vsak dan. Varilci pa tega ne zmorejo in so predlagali, naj se uvedejo raje tri izmene. Toda ravnateljstvo ni pristalo na to. Zato so se varilci zbrali na skupščini in sklenili, da bodo vsak dan po 4 ure stavkali, to je, da pojdejo po prvih štirih urah dela domov. Spor se tiče okrog 100 varilcev, ki se borijo enotno.

Prekinitev stavke papirničarjev

Sindikalne organizacije papirničarjev so najprej napovedale tri dni stavke, ki bi se izvedla med včerajšnjim dnem in soboto prihodnjega tedna. Ravno včeraj bi se moral začeti prvi dan stavke, toda sindikati so stavko začasno preklicali, ker so industrijci pristali na pogajanja. Začela se bodo v torek 15. t.m.

OB BLIŽNJI STAVKI ZDRAVNIKOV

Predvsem se morajo zaščititi interesi bolniških zavarovancev

Kje je treba iskati vzroke za razlike v plačevanju zdravniških uslug po posameznih zavarovalnih ustanovah

V petek in soboto bodo stavkali vsi zdravniki: od zasebnih do tistih, ki so zaposleni v bolnišnicah. Zdravniki so že dolgo časa nezadovoljni, toda zadnji povod za stavko je 8. člen novega zakona, po katerem si vladni organi pridržujejo določitev tarif za zdravniške usluge v korist zavarovancev, če se zdravniške organizacije ne morejo pogoditi z zavarovalnimi ustanovami.

Kot smo že pisali, je imel o vzrokih stavke tiskovno konferenco predsednik zdravniške zbornice Petronio, ki je pravilno ocenil negativno plat omenjenega zakonskega osnutka, ki ga je predložila vlada. Prav tako je tudi pravilno zagovarjal nujnost ureditve položaja zdravnikov v bolnišnicah, kajti od tega sta odvisna zdravniški naraščaj ter znanstvena in strokovna pripravljenost zdravnikov, zlasti specialistov.

Pravilna je tudi kritika raznolikosti zavarovalnih ustanov, ki bi jih bilo treba združiti, ter poenotiti ves zavarovalni postopek, s čimer bi mnogo prihranili v birokratskem aparatu in dosegli tudi boljše delovanje. Vendar s tem še ni dotaknjeno jedro tega vprašanja. Pomisliti je treba, da se morajo iskati vzroki za tako različne tarife zdravniških uslug po raznih zavarovalnih ustanovah tudi v politiki, kateri so te ustanove podvržene. Vzemimo za primer kmetijske bolniške blagajne. Znano je, da so te pravzaprav monopol bonomijanske organizacije, to je tako imenovane «federmutue» (zveze teh blagajn) Ta je določila, da se da na razpolago kmetijskim bolniškim blagajnam po 750 lir za vsakega zavarovanca, s čimer se morajo kriti upravni stroški in plačilo za celoletno zdravniško oskrbo. V tem primeru gre za tako imenovani način plačila «pro capite», katerega bi baje rad uvedel tudi tukajšnji INAM, ker ga sedanji način plačila za vsak posamezni pregled stane preveč.

Vsekakor je omenjena vsota 750 lir zelo nizka in zato ni čudno, če posamezne kmetijske blagajne določijo samo 600 lir za zdravniško oskrbo vsakega zavarovanca na leto. Krivdo za tako nizko vsoto je torej treba iskati pri izvoru, to je pri bonomijevski organizaciji «federmutua», za katero je znano, da je v rokah demokristjanske desnice, in ne le pri posameznih blagajnah. Spričo tega zadobi vsa stvar tudi politično obeležje. Položaj v kmetijski bolniški blagajni služi le za primer, zakaj prihaja do razlik pri določanju plačila zdravnikom za njihove zasluge na račun zavarovalnih ustanov. Zdi pa se, da se zdravniške zbornice ne zavedajo dovolj tega dejstva.

Nadalje se ne moremo ubraniti vtisa, da so prišle tudi na omenjeni tiskovni konferenci preveč do izraza «privatistične» težnje zdravniške zbornice, ki niso vedno v skladu z javnimi interesi zavarovancev. S tem seveda ne mislimo zagovarjati vsega, kar store razne zavarovalne ustanove, zlasti pa INAM. Toda pri tem se nam nehote vrine v spomin tudi sporočilo, ki ga je izdala pred dnevi zdravniška zbornica v zvezi s posredno zdravniško oskrbo, češ da lahko vsak zavarovanec katerekoli zavarovalne ustanove gre k zasebnemu zdravniku na pregled, nakar mu ustanova vrne izdatek V teoriji je ob izpolnitvi določenih pogojev to res, toda v praksi si kaj lahko takega dovoli samo tak zavarovanec, ki ne živi od rok do ust in lahko plača zdravnika ter čaka na povračilo. Pri tem pa je treba še upoštevati, da mu zavarovalne ustanove vrnejo le del izdatka na podlagi svojih tarif. Ta način je res popolna uveljavitev načela proste izbire zaupnega zdravnika, toda dejansko si to lahko privoščijo le izbranci. V svojem sporočilu pa je zdravniška zbornica poudarila, da je to najbolj ugoden način zdravniške oskrbe. Seveda se zavarovanci ne morejo strinjati s tem, kajti njihov interes je predvsem, da se zavarovalne ustanove okrepijo in izboljšajo svoje usluge. Zavarovanci pa se popolnoma strinjajo z zdravniki v tem, da je treba preprečiti vsak poskus, da bi INAM uvedel sistem plačila «pro capite», to je določeno letno vsoto za vsakega zavarovanca ne glede na število pregledov. S tem bi se zdravniška oskrba zavarovancev vsekakor poslabšala. Prav tako soglašajo zavarovanci v celoti s stavko zdravnikov, če se izvzame omenjena «privatistična» težnja zdravniške zbornice.

Slovensko gledališče v Trstu

V nedeljo, 13. t. m. ob 17. uri na KONTOVELU

André Roussin

«KADAR SE ŠTORKLJA ZABAVA»

komedija v štirih dejanjih

Prepovedano mladini pod 18. letom

Gledališča

GLEDALISCE VERDI

V petek 18. t.m. bo v gledališču Verdi v organizaciji Koncertne družbe, koncert Benedetta Michelangeli ja.

Kino

Nazionale 14.30 18.15 22.00 «Il giorno più lungo». Nastopa 44 svetovno znanih umetnikov.
Arcobaleno 16.00 «Il delitto della signora Allerson». Metrocolor. Susan Hayward, Peter Finch.
Fenice 16.00 «La marcia su Roma». Vittorio Gassman, Ugo Tognazzi.
Excelsior 16.00 «I racconti del terrore». Technicolor. Vincent Price, Peter Lorre. Prepovedano mladini.
Grattacielo 16.00 «Jules e Jim». Jeanne Moreau. Prepovedano mladini.
Supercinema 16.00 «Superspettacolo nel mondo». Technicolor. Prepovedano mladini.
Alabarda 15.30 «Fedra». Melina Mercouri, Anthony Perkins, Raf Vallone.
Filodrammatico 16.00 «Fra Diavolo». Stan Laurel, Oliver Hardy.
Aurora 16.30 «Il mistero dell'idolo nero».
Cristallo 16.30 «L'affittacamere». Kim Novak, Jark Lemonn.
Capitol 15.30 «Il re dei falsari». Jean Gabin.
Garibaldi 16.00 «La Valle dei dannati». James Craig.
Impero 16.00 «Gli amanti devono impararе».
Massimo 16.00 «Pancho Villa». Technicolor. Pedro Armendariz.
Moderno 16.00 «Il leggendario X 15». Technicolor. David Mac Lean. Zadnji dan.
Astoria 16.30 «Il gigante di Metropolis». Technicolor.
Astra 16.00 «All'armi siam fascisti».
Vittorio Veneto 15.30 «Cronaca familiare». Technicolor. Marcello Mastroianni, Valeria Ciangottini.
Abbazia 16.00 «Notti di Pietroburgo». Technicolor. Ivan Desny.
Marconi 16.00 «Sexy al neon». Technicolor. Prepovedano mladini.
Ideale 15.00 «Un dollaro di onore». Technicolor.

Razstave

V razstavni galeriji «La Cavana» v Ul. Cavana 1a bo danes ob 19. uri otvoritev slikarske razstave mladega tržaškega slovenskega slikarja Klavdija Palčiča. To bo že njegova druga osebna razstava.

Razna obvestila

Mladinska iniciativa vabi člane in simpatizerje na širšo sejo, ki bo v četrtek 10. t.m. ob 20.45 v Ul. Geppa 9-I.

Izleti

Prosvetna društva Ivan Cankar, Skedenj, Skamperle in Barkovlje sporočajo, da odpelje avtobus izletnike na smučarski izlet v Crni vrh 13. t. m. ob 6. uri zjutraj izpred cerkve v Skednju. Avtobus se bo nato ustavil še na Trgu Garibaldi in na Rotondi pri Bošketu.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 9. januarja 1963 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo pa je 7 oseb.

UMRLI SO: 53-letni Rodolfo Poropat, 31-letna Dolores Stringaro, 64-letni Nicolò Tippi, 80-letni Armando Ferrari, 67-letna Lidia Visotschnig por. Suppini, 52-letna Nives Vazzi por. Mordo, 80-letna Giovanna Tosi vd. Burla.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

Alla Redenzione, Trg Garibaldi 5; Benussi, Ul. Cavana 11; Alla Minerva, Trg sv. Frančiška 1; Ravasini, Trg Libertà 6; Al Galeno, Ul. S. Clino (Sv. Ivan).

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Marije Zerjal roj. Maver daruje družina Lavriha iz Doline 1000 lir za Dijaško Matico.

V počastitev spomina pok. Julijana Colautija daruje Stefan Kralj 1000 lir za Dijaško Matico.

Namesto cvetja na grob pok. Angeli Konič darujeta Julka Mahnič in Olga Ban 1000 lir za Glasbeno Matico.

Mali oglasi

RAZNO OSEBJE — kuharico, pomožno kuharico, sobarico, iščem za nov hotel-restavrant v Sovodnjah pri Gorici. Ponudbe na Casella Postale 459, Trieste.

PRI VASIH NAKUPIH obiščite trgovino **«MAGLIABELLA» na Korzu Garibaldi, 11** (Barriera) nekaj korakov od avtobusne postaje. Pri nas dobite veliko izbiro vseh vrst **PLETENIN**, nogavic in perila za ženske, moške in otroke po najnižjih cenah v Trstu. Postreženi boste v vašem jeziku. Pri nakupu dobite primerno darilo

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41. DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

BRUSINI CARLO, Trst, Ul. Battisti 20, prodaja gospodinjske električne predmete — štedilnike na drva, premog, plin, elektriko — trajno goreče peči na premog in kerosene ter na plin in elektriko in televizorje. Olajšave pri plačilu. Postrežba plina na dom. — Telefon 29-041.

ZDRAVNIK
dr. MAKS SUSTERSICH
ŠUŠTERŠIČ
s 1. januarjem 1963
ordinira v Boljuncu štev. 46 a
Sprejema
tudi zavarovance INAM

ŽUPANI ŠE SEDAJ ČAKAJO NA RAZGOVOR Z VLADNIM GEN. KOMISARJEM

Ali je kmetijstvo res manjvredna panoga v tržaškem gospodarstvu?

Nujno je treba načeti vsa vprašanja, ki tarejo naše kmete in zaradi katerih preživlja kmetijstvo hudo krizo

Na repentaborskem županstvu so se 27. novembra lani sestali župani in občinski upravitelji petih okoliških občin, ki so na pobudo repentaborskega občinskega sveta razpravljali o raznih perečih vprašanjih tržaškega kmetijstva. Med glavnimi točkami zasedanja je bilo takrat vprašanje suše in mleka, vendar so razpravljali tudi o drugih problemih, ki so izredno važni za obstoj kmetijstva na tržaškem področju.

Ob koncu sestanka so občinski upravitelji tudi sprejeli resolucijo, v kateri so ugotovili, da je tržaško kmetijstvo v hudi krizi, kar se odraža predvsem na področju živinoreje ter proizvodnje mleka. Zato so župani in odborniki zahtevali takojšen razgovor z vladnim generalnim komisarjem dr. Mazzo, da bi mu ustno obrazložili zaskrbljenost kmečkega prebivalstva ter z njim razpravljali o naslednjih vprašanjih:

1. Dodelitev sena in močnih krmil po političnih cenah, tako da bi živinorejci lahko prestali sedanjo krizo in uživali določene ugodnosti vsaj do konca zime ter

2. da bi se sklical sestanek sindikalnih organizacij ter tehničnih organov oblasti, na katerem bi nujno proučili sedanji položaj in pogoje tukajšnjega kmetijstva ter sprejeli potrebne ukrepe, da bi se kriza v kmetijstvu na tržaškem področju čimprej rešila.

Repentaborski župan je prošnjo za sprejem pri vladnem generalnem komisarju posredoval prefekturi. Toda odgovor je bil negativen, češ da so bili medtem sprejeti določeni ukrepi za pomoč kmetom, ki so bili prizadeti zaradi suše. Tudi na ponovno telefonsko intervencijo je prišel negativni odgovor, češ da ni argumentov, o katerih bi še lahko razpravljali.

In pri tem je ostalo. Vsaj tako kaže. Toda ne glede na vse ostalo, obstaja dejstvo, da vladni generalni komisar ni hotel sprejeti izvoljenih predstavnikov petih okoliških občin in kar tudi pomeni, da ni hotel razpravljati o perečih vprašanjih, ki zadevajo tržaško kmetijstvo. Kot da bi bili kmetijski problemi nekaj nepomembnega, kot da kmetje niso vredni, da bi njihov glas prodrl tudi v sobane vladnega generalnega komisarja.

Zakaj tako stališče najvišjega predstavnika oblasti na našem področju? Morda zato, ker kmetje se niso stavkali, ker še niso prisilili oblasti, da bi se — hočeš nočeš — ukvarjale tudi s tem vprašanjem — tako kot takrat, ko je šlo recimo za rešitev spora v tovarni Orion?

Župani niso zahtevali samo razgovor v zvezi s sušo in mlekom, zahtevali so splošno razpravo o kmetijskih problemih, zahtevali so sklicanje sestanka predstavnikov oblasti in kmečkih predstavnikov, da bi na njem proučili vse probleme našega kmetijstva. In teh ni malo — kot ni malo družin, ki se danes kljub vsemu še vedno krčevito držijo svoje zemlje in životarijo za košček kruha. Na našem področju prihajajo do izraza znaki ,ki kažejo, da je kmetijstvo na najboljši poti, da v nekaj letih popolnoma propade. In ker je to dejstvo znano tudi oblastem, ne moremo razumeti, zakaj se prav kmetijstvu posveča tako malo pozornosti — kot da bi se oblasti hotele namenoma otresti te važne gospodarske panoge ,od katere še danes živi kakih 2.000 družin.

Ni še prepozno, da bi našemu kmetijstvu nudili ono pomoč, ki jo nujno potrebuje, da bi se dvignilo iz zaostalosti in zaživelo novo življenje, vredno delovnega človeka, ki od kmetijstva živi. Zato je nujno potrebno, da se začne resna razprava o problemih našega kmetijstva ter že s tem vlije kmetom zaupanje v bodočnost. In zato je tudi treba, da sliši vladni generalni komisar mnenje izvoljenih občinskih predstavnikov, ki bodo znali najbolje obrazložiti krize in težave svojih občanov.

Pojasnilo o obdavčenju podrejenega dela in pokojnin

Ministrstvo za finance pojasnjuje, da se na osnovi nedavno sprejetih zakonov ne smejo obremeniti z dohodninskim davkom (RM) dohodki od podrejenega dela ali pokojnine, ki ne presegajo osnovne plače 1.041,66 lire dnevno, 6.250 lir tedensko, 12.500 lir petnajstdnevno in 25.000 lir mesečno.

Za presežene dohodke od omenjenih vsot, se obremenitev zaračuna po sedanjem sistemu, za dohodke, ki presegajo neobdavčljive vsote, in sicer 833,35 lire dnevno, 5.000 lir tedensko, 10.000 lir petnajstdnevno in 20.000 lir mesečno.

NA DVEH NOVIH ODSEKIH PRI SAN DONÀ DI PIAVE

Gradnja avtomobilske ceste Trst-Mestre dobro napreduje

Gradnja teh dveh odsekov bo stala 4 milijarde lir, v kratkem pa bodo oddana dela še na drugih odsekih

Avtonomna družba Autovie Venete je predala gradnjo nadaljnjih dveh odsekov avtomobilske ceste Mestre-Trst. Gre za 30 km avtomobilske ceste oz. za dva odseka na obeh straneh San Donà del Piave. Gradnja teh dveh odsekov bo stala 4 milijarde lir.

Do sedaj so bila dodeljena dela na treh odsekih, ki se vsi nanašajo na gradnjo mostov, ki bodo stali skupno 2.715 milijonov lir. Gre za mostova čez Ter in Sočo, ki so ju pričeli graditi novembra in za most čez Tilment, ki so ga pričeli graditi v ponedeljek. Mostovi bodo široki 18.5 metra in to 5.5 metra manj kot avtomobilska cesta, ker ne bo posebnega zaščitnega pasu za izjemne primere, ki bo drugače na celotni progi avtomobilske ceste. Vozišča bodo široka 7.5 metra, ločil jih bo meter širok pas, poleg tega pa bo na vsaki strani še dober meter širok pločnik za pešce.

Družba je že odobrila gradnjo nadaljnjih enajstih odsekov, ki jih bodo v kratkem dodelili v gradnjo različnim podjetjem. Sedaj pa še proučujejo štiri odseke, za katere morajo spremeniti načrte v zvezi s splošno spremembo te avtomobilske ceste, ki bo imela štiri cestišča in ne samo tri, kot je bilo to prvotno določeno.

Zadnje vesti v zvezi z gradnjo avtomobilske ceste Trst-Mestre, ki se bo tam priključila novemu modernemu cestnemu omrežju, ki povezuje severno in južno Italijo, so dokaj razveseljive, saj potrjujejo, da se bo gradnja sedaj pričela s pospešenim tempom. Zato tudi družba pričakuje, da bo mogoče avto cesto predati prometu leta 1964.

To cesto bi morali pričeti graditi že 1958.-59. leta, vendar se je kasneje izkazalo, da prvotni načrti več ne odgovarjajo modernim zahtevam cestnega prometa. Načrti so namreč predvidevali avto cesto s tremi cestišči, kot je na primer že zgrajen odsek med Trstom in Sesljanom. Taka cesta pa je zelo nevarna za hitri promet, saj se avtomobili na njej srečujejo in prihaja pri prehitevanjih do pogostih nesreč, ko trčita z vso brzino dva v nasprotni smeri prehitevajoča se avtomobila.

Zato je ministrski svet spremenil vse take načrte za gradnjo cest in odločil, da morajo imeti vse nove avtomobilske ceste dve široki cestišči, ločeni s širšim zelenim pasom, da se odvija v vsako smer promet povsem svobodno.

S tem pa se je seveda bistveno podražila celotna gradnja 140 km dolge avto ceste, za katero je bilo prvotno predvidenih 20 milijard lir, od česar se je država obvezala, da bo krila 6 milijard lir. Nov načrt predvideva za 10 milijard višji izdatek, od česar bo država prispevala 2.5 milijarde lir, ostala potrebna sredstva pa bodo prispevale lokalne ustanove štirih zainteresiranih pokrajin.

Z izgradnjo te avto ceste bo postal tudi vedno bolj pereč priključek na jugoslovansko magistralo, ki je že zgrajena od Ljubljane skozi Zagreb in Beograd in ki se sedaj gradi do grške meje. Avto cesta bo namreč nedvomno zelo okrepila promet med Trstom in italijanskimi pokrajinami, kot bo tudi pritegnila promet iz Avstrije in južne Nemčije. Obstoječa cesta med Ljubljano in Trstom (odnosno Gorico) pa ne ustreza več potrebam modernega prometa, kar še zlasti velja za stari odsek od Planine do Postojne preko Kačje rebri. Znano je, da že obstajajo načrti za gradnjo povsem novega cestišča, ki bi se moralo priključiti novi tržaški avto cesti ali pri Gorici ali pri Trstu.

Govora je tudi že bilo o mednarodnem sodelovanju pri gradnji tega pomembnega odseka, ki bo novo avto cesto Benetke-Trst na vsak način znatno povrednotil.

Tatovi v trafiki in v drugih lokalih

Neznanci so ponoči vdrli v trafiko v Istrski ulici 155, odnesli pa so nekaj paketov brivnih britvic, 4 nalivna peresa, nekaj zavojčkov cigaretnih papirčkov, 12 paketov tobaka ter 2000 lir drobiža. Skupna škoda znaša 15 tisoč lir. Tatvino je odkril mož lastnice trafike Albert Svetina s Trga Valmaura, ki je prijavil tatvino na komisariatu javne varnosti pri Sv. Soboti. Maloprid neži so napravili luknjo v zidu trafike, pri tem pa jih ni nihče zapazil, ker jih je zakrivala lesena ograja okrog gradbišča, ki je zraven trafike.

S ponarejenimi ključi so neznanci med popoldanskim odmorom prišli v mlekarno, ki jo ima v Ul. Padovan Gioconda Lizier por. Carboni iz Ul. Sinico 34. Iz mlekarne so odnesli tranzistor, hranilnik, v katetem je bilo 20 tisoč lir drobiža, ter posrebrnjeni pribor za 12 oseb. Skupna škoda znaša 70 tisoč lir.

Na komisariatu javne varnosti v Ul. Giulia je 26-letni Giovanni Idda iz Ul. San Giorgio 7 prijavil, da mu je nekdo ukradel v nekem lokalu v središču mesta, ko je igral na biljard, denarnico, v kateri je imel 19 tisoč lir, 1000 francoskih frankov ter osebne dokumente.

Na komisariatu javne varnosti pri Sv. Soboti pa je 76-letna Caterina Varin vd. Pippan iz Ul. Metastasio št. 15 prijavila, da ji je nekdo ukradel denarnico, ki jo je za hip pustila na oknu spalnice v pritličju. Odšla je v kuhinjo, ko pa se je čez nekaj minut vrnila, ni bilo več denarnice, v kateri je imela 800 lir.

JAVNA DELA V OKVIRU POKRAJINSKE UPRAVE

Kako dolgo bodo še zavlačevali z odpravo ozkega grla na Proseku?

Načrti za zgraditev novega dela pokrajinske ceste - Gradili bodo nov del pokrajinske ceste proti Miljam in nov most čez Osp

Velik del rednih in izrednih izdatkov pokrajinske uprave je namenjen pokrajinskim cestam in drugim javnim delom, kot so na primer gradnja novih paviljonov v umobolnici pri Sv. Ivanu, razna večja popravila stavb v tej bolnišnici ter gradnja ali popravilo stavbenih objektov socialno-zdravstvenih, vzgojnih in drugih ustanov, ki spadajo v okvir pokrajinske uprave. Med temi objekti je sedaj v gradnji tudi nova šola, v katero bodo namestili slovensko realno in klasično gimnazijo ter trgovsko akademijo. Za to šolo je denar že na razpolago in dela potekajo po predvidenih načrtih. Predvidevajo, da bo novo šolsko poslopje za slovenske višje srednje šole zgrajeno do prihodnjega šolskega leta. Sedaj bo morala pokrajinska uprava nakazati še denar za opremo šolskih prostorov, kar gre v breme rednih izdatkov in se pričakuje, da bo zadevna postavka vključena v letošnji proračun.

Toda še dva druga načrta nas še posebej zanimata ker se tičeta okoliških krajev, in sicer načrt za odpravo ozkega grla na pokrajinski cesti, ki pelje skozi Prosek in načrt za odpravo ovinkov na pokrajinski cesti med Nabrežino-center in Nabrežino-kamnolomi. Prvi načrt je pokrajinska uprava že svoj čas izdelala in pričakovalo se je, da se bodo dela kot smo že večkrat pisali, začela že lansko leto. Zaradi raznih birokratskih in drugih zaprek pa se je začetek teh del zavlekel. Zdi pa se, da je sedaj vse pripravljeno in da bo pokrajinska uprava v kratkem sporočila, kateremu podjetju so bila dela dodeljena in kdaj se bodo začela. Vsekakor pa je že gotovo, da bodo dela letos končana, ker ni več nobenih resnih ovir, da bi s temi deli še dolgo zavlačevali.

Drugi načrt, ki se nanaša na ureditev in razširitev dela pokrajinske ceste v Nabrežini, pa je prav tako za pokrajinsko upravo že gotova stvar in je bil že avgusta preteklega leta poslan v odobritev civilnemu tehničnemu uradu. Po načrtu pokrajinskega tehničnega urada, naj bi odpravili nevarne ovinke od Nabrežine-kamnolomi do Nabrežine-center. Ta del ceste res ni najbolj primeren za sedanji avtomobilski promet. Toda nabrežinska občina se s temi načrti ne strinja. Zato je nabrežinski občinski odbor že svoj čas poslal pokrajinski upravi svoje pripombe ter predlagal, naj bi raje uredili pot po trasi stare ceste ter jo speljali pod železniško progo. Ker je pokrajinska uprava ta predlog zavrnila, je občinski odbor predlagal, naj bi v podrejenem primeru pokrajinska uprava najprej poskrbela za ureditev ceste Nabrežina-kamnolomi do Sesljana. Toda pokrajina tudi tega predloga ni sprejela in bo izvedla načrt, ki ga je zasnovala. V drugi fazi pa namerava pokrajinska uprava odpraviti tudi nevaren del poti skozi Nabrežino, in sicer tisti del, ki gre mimo bencinske črpalke. Po že izdelanih načrtih naj bi novi del pokrajinske ceste skozi naselje peljal mimo pokopališča in naj bi se pridružil sedanji cesti v bližini odcepka proti Sempolaju.

Poleg tega pa je pokrajinska uprava junija lani poslala civilnemu tehničnemu uradu v odobritev načrt za zgraditev novega dela pokrajinske ceste, ki pelje v Milje in novega mosta čez Osp. S temi deli, ki bodo stala skupno 180 milijonov lir, bodo odpravili del nevarne in ozke ceste proti Miljam od odcepka od državne ceste pri čistilnici «Aquila» do potoka Osp. Poleg tega pa bo nova trasa zgrajena tako, da bo služila tudi industrializaciji osušenega močvirja pri Orehu, kjer je Montecatini že začela graditi neko veliko tovarno. Po drugi strani pa bodo v bližnji prihodnosti odpravili tudi del državne ceste, ki pelje skozi naprave čistilnice «Aquila» z gradnjo novega odseka v predoru pod Dolgo krono. Tako se bo tudi novi del pokrajinske ceste za Milje odcepil od državne takoj ob izhodu iz predora pri Orehu.

Letos bo pokrajinski svet razpravljal tudi o nekaterih novih, večjih javnih delih. V psihiatrični bolnišnici pri Sv. Ivanu imajo v načrtu gradnjo novega oddelka za opazovanje in zdravljenje za moške in centralizacijo celotnega ogrevalnega sistema v bolnišnici. Poleg tega pa imajo v zamisli gradnjo večjega kompleksa stavb za sprejem, podporo in vzgojo umno nerazvitih otrok, gradnjo novega sedeža tehničnega zavoda za deklice, razširitev pokrajinskega nevrološkega sanatorija in druga dela.

Predavanje prof. Zacchija o ponarejevanju živil

Ravnatelj pokrajinskega higienskega laboratorija prof. Zacchi je včeraj govoril v Kulturno-umetniškem krožku o vprašanju goljufij in ponarejevanju živil Prof. Zacchi je poudaril, da so danes na razpolago strokovnjakom izpopolnjene tehnične naprave, zlasti za nadzorstvo na bakteriološkem področju, kar omogoča, da se v kratkem času lahko ugotovi, ali so živila užitna ali pa škodljiva človeškemu zdravju. Nato je poudaril, da je razširitev ponarejevanja živil omogočena tudi zaradi nezadostnega poznavanja zakonov in pravil, ki urejajo proizvodnjo v živilski industriji.

Potem, ko je občinstvu prikazal nekatere skrajne primere goljufij in ponarejevanja živil, je dr. Zacchi ugotovil, da se v italijanski živilski industriji pojavlja mnogo manj primerov ponarejevanja živil, kot pa se to dogaja v nekaterih tujih državah.

NA MESTNIH AVTOBUSIH

Preizkušnje naprave za prodajo listkov

Na enem od avtobusov proge «24» je podjetje ACEGAT začelo preizkuševati novo avtomatično napravo za prodajo listkov. Napravo so projektirali in zgradili v delavnicah podjetja. Kot poročajo, ima naprava nekatere boljše lastnosti kot jih imajo podobne naprave, ki so jih uvedli že v nekaterih mestih.

PROGRAM GRADENJ LJUDSKIH STANOVANJ

Tri nebotičnike IACP bodo gradili na Senenem trgu

V njih bo 119 stanovanj - V prihodnjih dneh bodo dodelili stanovanja v Puljski ulici

Dobiti stanovanje Zavoda za ljudske hiše, INA-Casa, občine ali pokrajine, je še vedno želja tisočerih tržaških družin, ki živijo v neprimernih ali pa v zasilnih stanovanjih, da ne govorimo o novoporočencih, ki so v veliki večini nastanjeni pri starših. Po drugi strani pa se v Trstu zida mnogo zasebnih stanovanj, ki jih kupujejo ali pa najemajo bolj premožne družine, saj so v zadnjih mesecih cene teh stanovanj ponovno narasle.

Od časa do časa pa vendar nekaj stotin tržaških družin dobi ljudsko stanovanje v najem ali pa v odkup. Prva letošnja dodelitev stanovanj bo v prihodnjih dneh v Puljski ulici, kjer so že skoraj končane hiše, ki jih gradijo nekatere zadruge uslužbencev s prispevkom INA-Casa in pod nadzorstvom Zavoda za ljudske hiše. Takoj nato bodo gotove štiri velike stanovanjske hiše IACP, ki jih bodo dodelili družinam, ki živijo v nehigienskih stanovanjih.

V prihodnjih spomladanskih mesecih pa bodo končali z gradnjo 38 ljudskih stanovanj za družine, ki so jih prisilno izselili iz stanovanjskih hiš, ki so postale nevarne zaradi gradnje predora k[illegible] (O teh poškodovanih hišah in o dejstvu, da so začeli kopati predor še preden so dali jamstva družinam, ki so jim uničili stanovanje, je bilo že mnogo govora in upravičenih kritik, ker so se morale mnoge družine izseliti iz udobnih stanovanj v tesne, zasilne prostore.

Nadalje napovedujejo, da se bodo zlasti v poletnih mesecih kar vrstila dodeljevanja ljudskih stanovanj, ki so sedaj v gradnji. Pri teh napovedih pa je treba biti vedno previdni, ker se je že mnogokrat pripetilo, da so bila stanovanja zgrajena in da jih niso mogli oddati zaradi pomanjkanja napeljave vode, luči in plina ,ali pa zaradi pomanjkanja kanalizacije in drugih podobnih del.

Toda največja letošnja obveznost Zavoda za ljudske hiše je začetek gradnje treh nebotičnikov na Senenem trgu, kjer je bila tovarna testenin «Pastificio Triestino». V teh treh nebotičnikih bo 119 stanovanj in novi sedež Zavoda za ljudske hiše, ki ima sedaj svoje urade v Ul. 30. oktobra. Načrte za nebotičnike so napravili arhitekti Frandoli, Cervi in Tamburini, vsa dela pa bodo veljala okrog 900 milijonov lir. Nadalje bodo začeli letos graditi tudi 101 stanovanje v Ulici Flavia, ki bodo stala skupno 375 milijonov lir.

VČERAJ DOPOLDNE NA TRGU GARIBALDI

1 milijon škode zaradi požara v trgovini konfekcije «Ariston»

Ogenj je nastal zaradi kratkega stika v reaktorju za fluorescentno razsvetljavo

Včeraj okrog poldesete ure je v trgovini konfekcije in tekstila «Ariston» na Trgu Garibaldi izbruhnil požar, ki je povzročil skoraj milijon lir škode, takojšnjemu posegu gasilcev pa se je zahvaliti, da se požar ni razširil in povzročil se večje škode, ker bi lahko uničil vso trgovino in poškodoval tudi sosedne lokale.

Požar je nastal zaradi kratkega stika v reaktorjih za fluerescentno razsvetljavo, ki so postavljeni na lesen oder v nekem prostoru za trgovino. Zaradi iskre so se takoj vneli zavojni papir, vrečevina in razno drugo blago, ki je bilo tam blizu, nato se je vnela obleka in vsa trgovina je bila v hipu polna dima

Gradnikova proslava v Slovenskem klubu

Prof. Andrej Budal govori o pesniškem in človeškem liku jubilanta Alojza Gradnika

Gradnikovega večera se je udeležilo veliko število ljudi, kar je še en dokaz več o priljubljenosti večerov, ki jih vsak torek prireja Slovenski klub

Goriško-beneški dnevnik

PREDLOŽILI SO JO PREFEKTU IN RIMSKIM OBLASTEM

Vloga s 500 podpisi trgovcev za otvoritev prehoda v Ul. sv. Gabrijela

V njej poudarjajo, da bi novi prehod odpravil gospodarsko krizo, v katero so zašli zaradi meje številne trgovine in obrtniki v severnem delu mesta

Nekaj nad 500 podpisov in žigov lastnikov trgovin in obrtniških delavnic je na vlogi, ki so jo pobudniki akcije pred dnevi poslali najvišjim predstavnikom krajevnih in rimskih oblasti. V njej zahtevajo, naj se čimprej odpre za lastnike propustnic novi prehod v Ul. sv. Gabrijela (na jugoslovanski strani Erjavčev drevored). Pismeno zahtevo s podpisi so poslali goriškemu prefektu, predsedniku ministrskega sveta, ministru za zunanje zadeve, ministru za notranje zadeve in ministru za zunanjo trgovino.

Vloga se glasi: «Podpisani meščani severnega dela mesta Gorice, ki opravljajo različne trgovske dejavnosti, vam pošiljajo vlogo, da bi jo blagohotno proučili in odprli obmejni prehod v Ul. sv. Gabrijela v bližini svetogorske železniške postaje».

Opozarjajo pa na naslednje: «Zaradi slabega gospodarskega stanja, nastalega na področju z novo razmejitvijo med Italijo in Jugoslavijo leta 1947, ki je začrtala mejo v neposredni bližini mesta, se je delovanje trgovcev na tem področju skrčilo za 80 odst. Ker so upali, da se bo s časom stanje normaliziralo, so nadaljevali z delovanjem, premagujoč vse težave, s čimer so pokazali tudi zaupanje v bodočnost.

Nastalo je namreč novo stanje z rešitvijo tržaškega vprašanja, s tem pa so se tudi uresničila upanja, ki niso bila brez temeljev. Na podlagi videmskega sporazuma so namreč odprli več obmejnih prehodov za mali osebni promet, in z malim blagovnim prometom je mesto znova oživelo.

Edina žalostna izjema je bila, da niso odprli prehoda v Ul. sv. Gabrijela, ki je izrednega pomena in predstavlja naravno zvezo za trgovski promet Soške in Vipavske doline ter hribovskih krajev z Gorico, na katero težijo.

Danes, ko so se normalizirali odnosi med sosednjima republikama in se odprli za promet novi, manj važni prehodi, ni mogoče več odlašati z otvoritvijo omenjenega prehoda, ki bi na mah zboljšal gospodarstvo obsežnih mestnih predelov. Trgovci teh krajev prenašajo zelo hudo finančno breme v primerjavi s trgovci v ostalih privilegiranih mestnih četrtih; obenem pa skrivajo svojo spoštljivo revščino zaradi dobrega imena, čeprav doseženega v desetletjih poštenega in dostojnega trgovskega delovanja.

Želimo, da bi to globoko občuteno upanje ne bilo zavrženo: v nasprotnem primeru bi postala problematična bodočnost naših družin, ker Gorica trenutno nima drugih boljših možnosti.

To našo upravičeno željo podpira večina goriškega prebivalstva z upoštevanja vrednimi besedami gospoda goriškega župana, ki jih je izrekel v imenu vsega občinskega sveta, opravičujejo pa to upanje tudi voditelji ustanov, ki želijo razcvet tega našega ljubljenega mesta.

Kot spoštovanja vredni in lojalni državljani pričakujemo od novega prefekta, ki predstavlja pri nas državno oblast, takojšnjo ugodno rešitev vprašanja. S tem si bo pridobil hvaležnost vse naše kategorije in njihovih družin».

Sledi nekaj nad 500 podpisov.

Nov zdravstveni dom V Novi Gorici

Prejšnjo nedeljo so v Novi Gorici odprli novi zdravstveni dom, v katerem so končno združili številne zdravstvene urade in ambulante, ki so bili doslej raztreseni po raznih stavbah v Novi Gorici, Solkanu, Sempetru in drugod.

Zdravstveni dom je dvonadstropna stavba, za katero so potrošili 172 milijonov din. V njem imajo svoje prostore splošne ambulante, centralni laboratorij, protituberkulozni dispanzer, rentgen, dispanzer za otroke, šolska ambulanta, več zobnih ambulant in vsi drugi oddelki in uradi, ki spadajo v zdravstveno službo. V pritličju ima svoje prostore tudi lekarna.

S centralizacijo teh naprav bo prihranjenega mnogo dragocenega časa tako zdravnikom, kot tudi pacientom.

Globe mestnih stražnikov

Mestni stražniki v Gorici so v preteklem mesecu decembru naložili 396 glob, ki so takole razdeljene:

Za prekrške cestnega pravilnika 386, za prekrške mestnega pravilnika 5 in za prekrške predpisov poljskega pravilnika 5.

V istem mesecu je občinski psoderec polovil 11 psov, ki so se klatili brez nagobčnika in brez gospodarja.

ZDRAVSTVENO STANJE V GORICI

Za otroškimi boleznimi prihaja še influenca

Izboljšanje je odvisno predvsem od povratka suhega vremena

Mesec december in tudi prvi dnevi januarja so bili pri nas na Goriškem precej vlažni in mrzli, kar je zelo ugodno za razvoj raznih nalezljivih bolezni. To smo videli tudi pri otrocih, kjer se je v prejšnjem mesecu precej razširila škrlatinka in deloma tudi priušesna slinavka. Samo v goriški občini smo imeli kakih sto prijavljenih primerov škrlatinke in približno toliko primerov tudi za ušesno bolezen. Sedaj je tako ena kot druga bolezen precej pojenjala in občinski zdravnik dr. Gregorig nam je zagotovil, da so bili v zadnjih dneh prijavljeni le maloštevilni primeri ene ali druge teh bolezni ter da so tudi že oboleli otroci ozdraveli in da ni v tem pogledu več nobene nevarnosti za kakšno epidemijo. Precej so pripomogle k izboljšanju tudi počitnice okrog Novega leta, ko so otroci ostali doma in ni bilo nevarnosti, ali vsaj ne v takem obsegu, kot če bi hodili v šole ali v vrtce.

Kar se šol in vrtcev tiče, se vrši pouk normalno in je le malo otrok, ki manjkajo, pa še ti ne zaradi bolezni, ampak ker so jih starši iz previdnosti pridržali še za nekaj dni doma.

Omenimo naj še, da so se po nekaterih podeželskih občinah precej razširile ošpice, zlasti v ravninskih predelih, vendar pa so s primernimi ukrepi tudi tu ustavili širjenje bolezni, ki je že skoro popolnoma prenehala.

Pač pa se je pojavila v zadnjem času neka lažja oblika influence predvsem med odraslimi ljudmi. To je zopet v zvezi s skrajno neugodnim vremenom zadnjih tednov. Tu bi bilo potrebno predvsem, da bi se vreme izboljšalo in da bi namesto vlage nastopilo suho vreme, pa čeprav z nekoliko stopinj nižjo temperaturo. Dr. Gregorig je vsekakor zagotovil, da tudi na tem področju ni kakšne posebne nevarnosti in da zadostujejo normalni ukrepi.

IZ POROČILA TRGOVINSKE ZBORNICE

Goriška industrija v novembru se je razvijala normalno

V zastoju je prodaja blaga svilarne v Štandrežu
Avtoprevozniki v krizi zaradi pomanjkanja nafte

V okviru prizadevanj za izpopolnjevanje znanja trgovcev na drobno je Zveza trgovcev v Gorici pred dnevi priredila predavanje, na katerem je predaval dr. Bruno Gregorig, občinski zdravnik, o sleparijah in potvarjanju jestvin. Predavanju je prisostvovalo lepo število trgovcev, ki so z velikim zanimanjem spremljali govornikova izvajanja o zakonih, ki urejujejo higieno hranil. Se prav posebej je dr. Gregorig govoril o oshutku novega zakona, ki namerava poostriti kazni proti kršilcem zakona; obenem pa je izrazil zaskrbljenost, ki vlada med člani kategorije, ker nimajo na razpolago sredstev, da bi se obvarovali pred nakupom blaga, ki ni napravljen v skladu z zakonskimi določili. Slika nam prikazuje udeležence na predavanju.

Po podatkih vestnika trgovinske zbornice iz Gorice, se je industrija na področju naše pokrajine v preteklem novembru razvijala in delovala povsem normalno, če izvzamemo kovinarsko področje, kjer so stavke nekoliko zavrle proizvodnjo. Glede dobave pogonske sile in nabave surovin ni bilo težav.

Delo v ladjedelnicah v Tržiču je potekalo brez ovir; oprema ladij v gradnji napreduje zadovoljivo, prav tako se zadovoljivo odvija delo v drugih manjših oddelkih tega industrijskega kompleksa, vštevši oddelek za izdelavo plastičnih izdelkov.

Kot smo že omenili, je bilo nekaj ovir na kovinarskem področju, kjer so pogajanja za obnovo delovne pogodbe pripeljala do precejšnje napetosti na sindikalnem področju tega sektorja. Kljub temu je bila zadovoljiva in normalna proizvodnja zlasti v podjetjih, ki proizvajajo tekstilne stroje, hladilnike in kovinsko embalažo.

V tekstilni industriji je povečano poveraševanje po njenih izdelkih omogočilo izboljšanje proizvodnje, zlasti glede pletenih izdelkov, rajonskih in bombažnih proizvodov. Po drugi strani pa so še vedno obstajale težave pri prodaji konfekcijskih izdelkov ter prav tako v svilarni pri Standrežu. V drugih tovarnah je bil razvoj proizvodnje normalen.

Se vedno je obstajala dobra proizvodna konjunktura v podjetjih lesnega področja, ki proizvajajo parkete, furnir in razno drugo opremo. Če upoštevamo sezonske prilike, se je tudi gradbena industrija razvijala precej normalno.

V avtoprevozniški dejavnosti je sicer prišlo do rešitve problema dovoljenj za mednarodne prevoze, vendar se je dejavnost nekoliko zmanjšala, ker so izčrpali razpoložljive količine nafte goriške proste cone.

Kar se tiče blagovnega prometa v tržiškem pristanišču Portorosega, je ta dosegel v novembru 32.000 ton. Celoten promet v 11 mesecih leta 1962 je dosegel 470.000 ton in so že takrat predvidevali, da bodo prekoračili prvotno planiran promet 500.000 ton, kar se je po objavi podatkov za december v resnici tudi zgodilo in je celotni blagovni promet v tem pristanišču dosegel 530.000 ton.

Včeraj ob 12.10 so poklicali rešilni avto Zelenega križa v Ul. Leopardi, kjer se je pri padcu z motocikla ponesrečil 48-letni Bruno Comelli iz Gorice, Ul. Bassano št. 5. Odpeljali so ga v civilno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili udarec na glavi in rano na tilniku ter so ga zato pridržali na zdravljenju.

Kino

VERDI. «Lolita», J. Mason, S. Winters in S. Lion. Ameriški črnobeli film. Mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 16.30: «Il disordine», C. Jurgens, A. Valli, R. Salvatore in A. Lualdi. Italijanski film. Mladini pod 16. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.00: «Enigma dell'orchidea rossa», C. Lee in M. Mell. Angleški črnobeli film. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan. Zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 16.30: «Attacco a Okinawa», K. Takakura in M. Mizuki. Japonski črnobeli film. Zadnja predstava ob 21.30.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna PONTONI-BASSI, Raštel št. 26, tel. 33-49.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 8,2 stopinje ob 12.15, najnižjo 5 stopinj ob 5.50. Povprečne dnevne vlage je bilo 75 odstotkov.

Zborovanje ortopedskih in travmatoloških društev

V nedeljo ob 9. uri se bo v konferenčni dvorani centra za rakasta obolenja v Ul. Pietà začelo 26. zborovanje ortopedskega in travmatološkega društva Emilie, Romagne in treh beneških dežel. Zborovanja se bodo udeležili poleg zdravnikov iz Trsta, tudi mnogi zdravniki, znanstveniki, ravnatelji klinik in primariji bolnišnic iz vseh štirih dežel, kakor tudi iz raznih italijanskih mest. Na zborovanju bodo podali poročilo tržaški zdravniki prof. Castellana, dr. Botteri in dr. Raidoni.

Izžrebane slike z «Božične razstave»

7. t. m. se je zaključila «Božična razstava», ki jo je organizirala občina v občinski galeriji na Trgu Unità. Ob 20. uri so bili v prisotnosti zastopnika finance izžrebani listki, katerih lastniki prejmejo v dar umetniška dela z razstave. Izžrebani so bili naslednji listki:

1. *nagrada:* listek št. 04339 — slika slikarja Girolama Carazonutta;
2. *nagrada:* listek št. 04257 — slika slikarja Birolama Garazorija;
3. *nagrada:* listek št. 04574 — slika slikarja Tiziana Perizija;
4. *nagrada:* listek št. 04861 — slika slikarja Marina Sormanija.

Lastniki izžrebanih listkov lahko prevzamejo nagrade v sobi št. 124 občinske palače med uradnimi urami. Nagradne slike, ki jih nagrajenci ne bodo prevzeli žrebanja, bodo izročene v smislu roku enega meseca od dneva veljavnosti zakona občinski podporni ustanovi.

Umetniki, ki so razstavili svoja dela na «Božični razstavi» lahko dobijo dela nazaj v oblačilnem skladišču, ki ima vhod na Largo Granatieri št. 1, (nova palača) od 8. do 12. ure.

KOPRSKO PRISTANIŠČE V LETU 1962

Povečanje operativne obale in skladiščne površine

Z dograditvijo četrtega naveza bo pristanišče razpolagalo s 550 m operativne obale za pristajanje velikih čezoceanskih ladij

Leto 1962 zaznamuje zelo močno povečanje gradnje operativne obale koprskega pristanišča. Dograjen je bil že tretji privez, v gradnji pa je že četrti privez. Ko bo ta v kratkem dograjen, bo koprska luka razpolagala s skupno 550 m nove operativne obale, ob kateri je globina morja 10 m. Ob tej obali lahko pristanejo štiri večje prekooceanske ladje ali ustrezno število manjših ladij. Ta dolžina obale bo omogočala letni promet blaga do ca. 600.000 ton, potem ko bodo zgrajeni še drugi potrebni luški objekti in nabavljena ustrezna mehanizacija. Prav zaradi tega se predvideva v l. 1963 nadaljnja gradnja skladišč in nabava potrebne mehanizacije, da se bodo aktivirala vložena sredstva v gradnjo operativne obale.

Skladiščna površina se je v letu 1962 znatno povečala. Do sedaj sta bila dana v uporabo prva dva dela velikega skladišča za trajnejše skladiščenje blaga, te dni bo dan v uporabo še tretji del tega skladišča, medtem ko je četrti del še v gradnji in bo dograjen v letu 1963. Poleg tega skladišča je bilo zgrajeno novo skladišče za lesne polizdelke in prehodno skladišče ob drugem privezu operativne obale, zgrajenih pa je bilo tudi pet rezervoarjev za olje ter pet celic za umetno zorenje sadja in dezinsekcijo sadja in raznega drugega blaga. Tudi površina odprtega skladišča za les se je povečala. Urejene so bile tudi znatne površine luškega območja, ki prav tako predstavlja odprti skladiščni prostor.

V tem letu se je znatno uveljavila mehanizacija, in to predvsem viličarji s paletami, ki so izmanipulirali znatno večje količine blaga.

Koper je vezan z notranjimi deli države in inozemskim zaledjem samo s cesto. Če hoče blago uporabiti železniški transport, ga je treba pretovoriti na železniški postaji Hrpelje-Kozina. Zato so se uveljavile v tem prometu samo tiste vrste blaga, ki prenesejo prevozne stroške avtomobilskega prometa, medtem ko se množično blago (rude, premog, itd.) ni moglo uveljaviti, ker ni železniške proge vse do Kopra.

Da bi se ta problem rešil vsaj začasno, je bila koprska luka vključena v mednarodne železniške tarife in je bil urejen direkten prevoz tranzitnega blaga prek železniške postaje Hrpelje-Kozina. Na enak način je bil rešen tudi problem transporta blaga v domačem izvozu.

Po morju je koprska luka, zaradi zadovoljivega razvoja prometa, povezana z mnogimi linijami, ki jih vzdržujejo jugoslovanski in tuji brodarji. To so linije za Grčijo, Bližnji vzhod, linija okrog sveta, za Anglijo ter linija za Južno Ameriko in Zahodno Afriko, prav tako pa tudi linija za ZDA.

V l. 1962 je zavzemal lokalni promet komaj dobrih 10 odst. celotnega prometa luškega podjetja. Ves drug promet odpade v pretežni večini na izvoz, uvoz blaga in delno na tranzit blaga. Tako so je luka Koper uveljavila v zadnjih treh letih kot mednarodna luka in zavzema v mednarodnem prometu med jugoslovanskimi lukami peto mesto, v prometu z generalnim tovorom in lesom pa že eno izmed prvih mest.

Dinamika prometa luškega podjetja je bila v zadnjih letih naslednja:

Leto	Prometne tone	Manipulativne tone
1959	61.494	84.476
1960	122.694	241.327
1961	173.758	379.564
1962	270.000	600.000

V izvozu nastopajo izdelki metalurgije, sveže meso in razno kosovno blago. Skupna količina blaga v izvozu je v prvih desetih mesecih narasla v primerjavi s preteklim letom za 38 odst. To je vsekakor rezultat splošnih naporov za povečanje izvoza blaga, pri čemer se tudi aktivizacijska služba podjetja močno udeležuje.

Pri uvozu so udeležene naslednje vrste blaga: južno sadje, riž, kava, razne oljne surovine, olje, bombaž in razno kosovno blago. Za koprsko luko, ki teži k specializaciji za promet z lahko pokvarljivim blagom, so izrednega pomena tiste vrste blaga, ki se nanašajo na to specializacijo, to je južno sadje, ribe in meso. S tako specializacijo se dosegajo dobri finančni rezultati že pri relativno majhnem prometu.

(Po «Gospodarskem vestniku»)

Čiščenje kanalov na obmorski cesti

Skupina delavcev občinskega tehničnega urada je v teh dneh začela s čiščenjem vseh odtočnih kanalov na področju barkovljanskega podvoza, kjer voda ob velikih nalivih poplavi dobršen del ceste in mnogokrat ovira cestni promet. Ta dela so samo začasna. Občinska uprava je že izdelala načrt za novo kanalizacijo na omenjenem področju, ki bo stala 26,5 milijonov lir. Toda ta dela so povezana z odstranitvijo tramvajskih tračnic in z uvedbo avtobusne proge med Trstom in Barkovljami.

PO BLAZNEM PLESU NA SPOLZKI CESTI

V popolnoma razbitem avtu šofer le malo poškodovan

Usoden je bil pritisk šoferja na zavore, ker ga je oslepil nasproti vozeči avto

Zaradi spolzke ceste je sinoči prišlo na obmorski cesti pri Brojnici do avtomobilskega karambola, kakršnega včasih vidimo na filmskem platnu.

Okrog 18. ure je po obalni cesti vozil avto Fiat 600 z ev. tablico TS 34696 21-letni Luciano Dotto, po poklicu mehanik, iz Ul. Toti 3, ki je bil namenjen v Trst. Pri Brojnici ga je zaslepil avto, ki je privozil z nasprotne strani. Tedaj je Dotto pritisnil na zavore, da ne bi kam zadel, zaradi spolzke ceste pa je zgubil nadzorstvo nad vozilom, ki je najprej zadelo ob cementni rob na levi strani ceste. Avto je nato zaneslo dobrih 10 m po cesti in se je začel peklenski ples. Avto je treščil v drog daljnovoda, ki je tik ob cesti, nato je zaplesal po cesti na desno stran, se prevrnil na desno stran in se obrnil okoli sebe, tako da je bil sprednji del obrnjen proti Sesljanu, od koder je Dotto privozil.

Bila je velika sreča, da prav tedaj, ko je ponoreli avto plesal in se preobračal po cesti z ene strani na drugo, ni privozil nihče mimo, sicer bi bile posledice zelo hude.

Dotto je imel res veliko srečo. Avto je sicer uničen in ni več za nobeno rabo, šofer pa se je, kakor smo že omenili, samo nekoliko pobil po bokih. Avtomobilist, ki je kmalu po nesreči privozil mimo, mu je priskočil na pomoč in ga je s svojim vozilom odpeljal v bolnišnico, kjer so mu nudili prvo zdravniško pomoč, nato pa je lahko odšel domov. Kmalu nato pa so s posebnim avtomobilom, ki je opremljen z žerjavom, odpeljali ostanke razbitega avtomobila.

ZA POŽIVITEV ŠPORTNE DEJAVNOSTI V PROSVETNIH DRUŠTVIH

V soboto turnir v namiznem tenisu za pokal Slovenske prosvetne zveze

Pričakuje se nastop petih ekip - Trenutno so najbolj aktivni igralci v Doberdobu in Štandrežu

V zadnjem času se je po nekaterih prosvetnih društvih na Goriškem močno uveljavila igra v namiznem tenisu. Prednjačita posebno društvi v Štandrežu in Doberdobu. V prosvetnih dvoranah teh društev se že nekaj tednov zbira v večernih urah precej mladih ljudi. Posamično ali v dvojicah udarjajo po belih žogicah, ki odskakujejo na zeleno pobarvanih mizah. Ker je precej interesentov, so v Doberdobu napravili dve skupini, mlajše in starejše mladince, ki se pod skrbnim vodstvom odgovornega mladinca za namizni tenis vadijo v tej igri po določenem redu in s precejšnjo mero discipline. V Štandrežu takšnega režima še niso uvedli, vendar pa vlada kljub temu red in poteka vadba v najboljšem redu.

Tudi v Sovodnjah pogostoma igrajo. Tamkaj so že pravi veterani namiznega tenisa, preizkušeni v številnih borbah na turnirjih, na katerih so zasedli zelo visoka mesta. Igranje pa ni tako sistematično, včasih je poteklo kar precej dni, preden so se mladinci zbrali in zaigrali.

V Pevmi je zadeva s športom nekoliko bolj mrtva. Svoj čas, ko je društvo preživljalo «sedem debelih let», so imeli dvorano odprto vsak dan; dosti mladincev se je takrat zbiralo v njej in igralo ping-pong. Nekateri so postali zares izvrstni igralci, ki so se lahko kosali z najboljšimi zastopniki tega športa na Goriškem. Zadnje čase pa je pevmska športna dejavnost zašla v mrtvilo. Miza je sicer res nekoliko izrabljena, toda še vedno dovolj dobra, da na njej igra tudi izkušen igralec. Če bi se mladina iz vasi sama odločila, da bo znova igrala, in če bi se našel med njo nekdo, ki bi stvar vzel v roke, bi se vsaj športna dejavnost v tej vasi spet povzpela na zeleno vejo.

V teh nekaj besedah smo na kratko prikazali, kako je z namiznoteniško športno zvrstjo na Goriškem. Iz njih je razvidno, da obstajajo vsi pogoji za srečanje med posameznimi delujočimi športnimi odseki društev. Slovenska prosvetna zveza, ki je te pogoje proučila, je prišla do zaključka, da je takšno srečanje, izvedeno v obliki turnirja, ne le mogoče, ampak tudi nujno, ker bo postavilo pred igralce po vaseh določen cilj; obenem pa bo omogočilo, da se posamezne ekipe pomerijo med seboj in ugotovijo, katera je boljša. Slovenska prosvetna zveza, ki organizira ta turnir, je dala na razpolago prehoden pokal, ki bo prešel v trajno last tistega društvenega športnega odseka, kateri ga bo osvojil vsaj dvakrat zaporedoma.

SPZ sprejema prijave za turnir. Skoraj gotovo bodo nastopili izven konkurence tudi mladi tekmovalci iz Nove Gorice. Prireditev bo torej zelo zanimiva in bo nedvomno pripomogla k nadaljnji popularizaciji tega športa

Zaradi del na Tržaški cesti

Sprememba avtobusnih prog

Ker bo del Tržaške ceste še kakih osem dni zaprt zaradi polaganja kanalizacijskih cevi in drugih del, so za dobo trajanja teh del spremenili tudi progo nekaterih avtobusnih prog, ki normalno vozijo po tej cesti.

Ribijevi avtobusi, ki vozijo skozi Dol proti Trstu, Tržiču ali Doberdobu vozijo odslej iz Ul 9. avgusta, po Ul. 24. maja in Vittorio Veneto do Ul. III. Armata ter po tej dalje na Tržaško cesto, kjer nadaljujejo po stari progi.

Mestni avtobus ATA pa vozi na progi za Sovodnje skozi Štandrež in po Korzu Italia.

V PADOVI SO UGOTOVILI

Golobi v Gorici širijo razne bolezni

Pretirana skrb društva prijateljev živali ne upošteva ljudskega zdravja

Problem goriških golobov, ki so za nekatera javna pa tudi zasebna poslopja in za ljudi, ki hodijo po tistih ulicah, kjer jih je največ, postali že prava nadloga, stopa zopet v ospredje. Že lansko leto se je mnogo razpravljalo o tem problemu, predvsem pa o vprašanju, kako vsaj zmanjšati število teh krilatcev, da bi se tako zmanjšale tudi vse nevšečnosti, ki jih povzročajo. Stavljenih je bilo več predlogov, do kakšnega pozitivnega sklepa pa ni prišlo, ker je društvo za zaščito živali postavilo svoj veto tako pri predlogu za «odselitev» odvečnega števila teh krilatih «meščanov», kakor tudi proti zmanjšanju njihovega števila z drugimi sredstvi.

Prav te dni pa je prišel odgovor tudi iz Padove, kjer so na nekem zavodu proučili problem goriških golobov. Ugotovili so, da obstaja med njimi neka vrsta bolezni, ki je znana pod imenom «ornitosi». S to boleznijo prenašajo golobi neki bacil, ki povzroča pri ljudeh obolenja na pljučih in celo tifus. Občinski zdravnik dr. Gregorig pravi, da so ugotovili sledove teh bolezni v največ primerih prav v tistih predelih mesta, kjer so golobi najbolj številni, kar bi potrjevalo ugotovitve padovanskega zavoda. Zato se ponovno postavlja vprašanje odstranitve golobov, ali vsaj zmanjšanja njihovega števila in se bo morala malo ukloniti tudi pretirana zaščita od strani društva prijateljev živali, ker imajo tva prijateljev živali, ker ima ljudsko zdravje,

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 10. t. m. z začetkom ob 19.30 uri avanturistični barvni film:

«VIVA ROBIN HOOD»

(Živel Robin Hood)

Igrajo: JOHN DEREK in DIANA LYNN

Kino na Občinah

predvaja danes 10. t. m. z začetkom ob 18. uri Cinemascope Technicolor Lux film:

LE MERAVIGLIE DI ALADINO

(Aladinova čudesa)

Igrajo: DONALD O'CONNOR, NOELLE ADAM, MARIO GIROTTI FAUSTO TOZZI, RAYMOND BUSSIERES in z izrednim sodelovanjem VITTORIA DE SICE, ALDA FABRIZIJA in MICHELA ERCIERA

šport šport šport šport šport šport

KOŠARKA

Tudi Italijani na svetovnem prvenstvu

RIO DE JANEIRO, 9. — V zvezi z vestjo, češ da Italija ni bila povabljena na svetovno prvenstvo v košarki, je brazilska zveza pripomnila, da je Brazilija kot prirediteljica morala in je tudi na podlagi mednarodnega pravilnika povabila na prvenstvo za Evropo Sovjetsko zvezo, ki nosi naslov prvaka in Jugoslavijo, ki je takoj za sovjetskimi košarkarji. Vodstvo zveze je še dodalo, da bo FIBA (mednarodna košarkarska zveza) povabila na predlog Brazilije še štiri ekipe, med katerimi bosta za Evropo italijanska in francoska.

ZA ITALIJANSKI NOGOMETNI POKAL 1962-63

Presenetljiv rezultat v Milanu: PADOVA 2 INTER 1

Gol milanskega moštva iz enajstmetrovke

MILAN, 9. — Zadnja, zaostala tekma osmine finala za italijanski nogometni pokal 1962-63, med Interjem in Padovo se je končala s presenetljivo izločitev milanske enajstorice. Padovanci, ki so praktično tretji v B ligi, so šli v borbo proti leaderjem najvišjega prvenstva s številnimi rezervami pripravljeni samo na častno obrambo.

Namesto zmage pa je moral Inter doživeti poraz z rezultatom, ki nikakor ni lažniv. Inter je morda zgrešil taktiko, ker je vse skupaj gradil na napadu. Zaradi tega so se branilci večkrat znašli osamljeni in ko so jim igralci prednje vrste prišli na pomoč, je bilo že prepozno. Tudi branilci domačega moštva so zagrešili več napak. Celo Vomiera, ki je dosegel prvi gol za Padovo, so puščali stalno prostega in tudi drugi igralci Padove so imeli precej prostosti. To so izrabili prav gostje, ki so po zaslugi mladih in hitrih napadalcev dvakrat dosegli cilj. Kasneje so bili prisiljeni v obrambo, vendar so večkrat izrabili priložnost in se pognali v drzne protinapade.

S preveč «odprto» taktiko je Inter že v prvem polčasu dal Padovi možnost, da je prišla do gola. Tega je dosegel že v 7' Vomiero in malo kasneje so gostje ponovno za las zgrešili cilj. To je spodbudilo Inter k napadu, a vsi streli milanskih napadalcev so končali mimo vrat. V 36' je Cominato, katerega je Masiero skušal ovirati, preigral tekmeca in z močnim strelom povečal rezultat na 2.:0.

V drugem delu igre so Milančani takoj prešli v napad in so začeli oblegovati vrata Padovancev. Ti so spočetka vztrajali, v 7' pa so morali kloniti iz enajstmetrovke, katero je Mazzola izrabil za dosego prvega gola za Inter.

Po zmanjšaju razlike so igralci Interja oživeli in so še skušali spraviti na kolena vratarja tekmecev. Ta pa je vztrajal in tudi obramba je bila vedno na mestu, medtem ko je napad, kadar je bilo le mogoče, odgovarjal. Malo pred koncem so bili Padovanci na tem, da dosežejo še tretji gol, toda tokrat je vratnica rešila vratarja Interja. Kljub organiziranim napadom domačinov se rezultat do konca ni več spremenil.

Padova se je tako pridružila ostalim letošnjim četrtfinalistom za italijanski nogometni pokal. Prihodnje kolo bo 25. aprila in sicer po sledečem razporedu (igrišča, kjer bodo tekme, bodo izžrebali kasneje):

GENOA — BARI
ATALANTA — PADOVA
SAMPDORIA — TORINO
JUVENTUS — VERONA

* * *

BARCELONA, 9. — Španija in Francija sta se nocoj razšli po prijateljski nogometni tekmi z neodločenim rezultatom 0:0.

INTER: Ferretti; Masiero, Landini; Bolchi, Facchetti, Tagnin; Bicicli, Mazzola, Pagani, Maschio, Corso.

PADOVA: Bazzoni; Lampredi, Barbiero; Francon, Grevi, Frezza; Cominato, Petranzan, Boetto, Zerlin, Vomiero.

HOKEJ NA LEDU

V Stockholmu marca svetovno prvenstvo

STOCKHOLM, 9. — Izvršni svet mednarodne zveze za hokey na ledu je že sestavil izločilne skupine za svetovno prvenstvo, ki bo od 7. do 17. marca v Stockholmu.

V skupini A, kjer so najboljše ekipe, bodo Švedska, Kanada, ZDA, SZ, Češkoslovaška, Vzhodna Nemčija in Finska. Osmi član te skupine bo zmagovalec tekme Norveška-Zahodna Nemčija, ki bo 6. marca v Stockholmu.

V B skupini pa bodo poleg poraženca srečanja Norveška-Z. Nemčija še Velika Britanija, Švica, Poljska, Romunija, Jugoslavija in zmagovalka tekme Francija-Holandska

Tretjo skupino pa bodo sestavljale Avstrija, Danska, Belgija, Madžarska, Bolgarija in tudi poraženka tekme Francija-Holandska.

Vse tekme A skupine bodo na stockholmskem stadionu Johannesov, ki lahko sprejme 15.000 gledalcev.

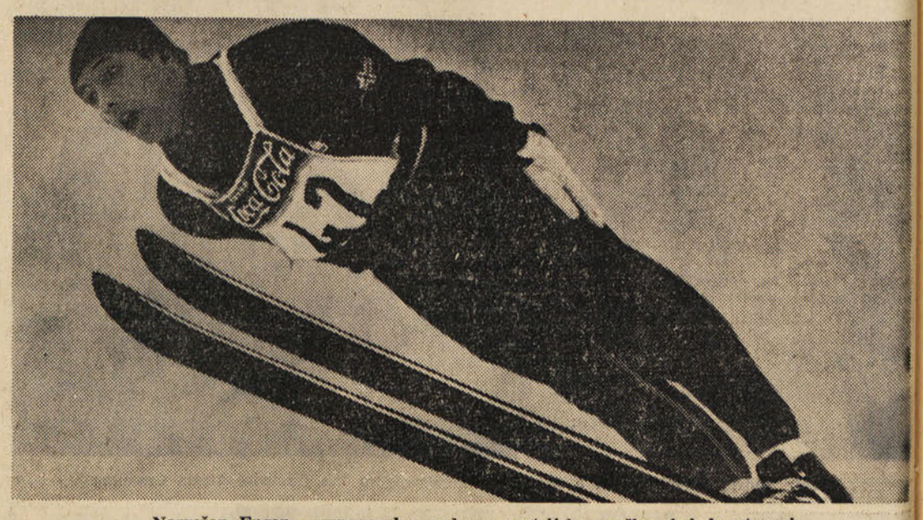

Norvežan Engan — zmagovalec nedavne avstrijsko-nemške skakalne turneje

SMUČARKE V GRINDELWALDU

Maščevanje Goitschelove: prva v veleslalomu

Bochatayeva na drugem, Jahnova pa na tretjem mestu

GRINDELWALD, 9. — Prikupna komaj 16 let stara Francozinja atletske postave Marielle Goitschel se je danes v veleslalomu oddolžila za včerajšnji poraz in je zasedla prvo mesto pred rojakinjo Madeleine Bochatay, medtem ko se je svetovna prvakinja v slalomu in veleslalomu Avstrijka Marianne Jahn uvrstila na tretje mesto.

Današnje tekmovanje v veleslalomu je potekalo v idealnih pogojih in že prva smučarka Therese Obrecht je zabeležila izreden čas. Za njo se je samo Jahnovi posrečilo prevoziti progo v boljšem času, vse dokler se ni pojavila na startu oziroma bolje rečeno na cilju svetovna prvakinja v alpski kombinaciji Marielle Goitschel. Njena vožnja je bila presenetljivo hitra in sigurna in še pred ciljem je bilo jasno, da bo Francozinja dosegla absolutno najboljši čas dneva. Najresnejša tekmica je bila Francozinji njena rojakinja Madeleine Bochatay, ki je do tretjine proge zabeležila najboljši čas. Samo proti koncu je Bochatayeva za trenutek izgubila ravnotežje, kar je bilo dovolj, da je zgubila nekaj desetink sekunde, zaradi katerih je morala prepustiti zmago Goitschelovi.

Barbi Henneberger, ki je včeraj praznovala presenetljivo zmago v slalomu, se je morala danes zadovoljiti s četrtim mestom pred Švicarko Obrechtovo. Pia Riva je bila ponovno najboljša od Italijank in se je uvrstila na šesto mesto, pri čemer je pustila za seboj ne samo Netzerjevo, temveč tudi Belgijko De Blicky, Francozinjo Famose ter Avstrijki Traudl Hecher in Edith Zimmermann. Od Italijank je Giustina Demetz zasedla 19., Patrizia Medail pa 25. mesto.

Vrstni red na cilju je naslednji:

1. MARIELLE GOITSCHEL (Fr.) 1.41.64;
2. Madeleine Bochatay (Fr. 1.41.82;
3. Marianne Jahn (Avstr.) 1.42.41;
4. Barbi Henneberger (Nem.) 1. 42.75;
5. Therese Obrecht (Švica) 1.43.60;
6. Pia Riva (It.) 1.44.06;
7. Erika Netzer (Avstr.) 1.44.67;
8. Patricie Du Roy De Blicky (Belgija) 1.44.69;
9. Annie Famose (Fr.) 1.44.92;
10. Traudl Hecher (Avstr.) in Edith Zimmermann (Avstr.) 1.45.04;
19. Giustina Demetz (It.) 1.48.33;
25. Patrizia Medail (It.) 1.49.25.

Na Goriškem vlada za nogomet precej zanimanja. Največ «fansov» imata Juventina iz Štandreža (zgoraj) in pa sovodenjska enajstorica (spodaj)

ATLETIKA V 1962. LETU: MLAJŠI MLADINCI

Savino - državni rekorder v troboju - med najboljšimi

Tudi atleti Bora so zadovoljili

V tehničnih panogah, kjer mlajši mladinci nastopajo, je atletika v naši deželi vsaj množično zelo napredovala. Prvi na lestvici pa imajo skoraj vsi slabše rezultate od prvakov iz 1961. Doseženi rezultati so še vedno odlični, v sezoni 1961 pa so bili med domačimi tekmovalci kar trije državni rekorderji, ki so si seveda zveneče naslove zasluženo pridobili. Buffona, Zampara in Saitza so lani zamenjale nove sile, ki so dosegle take rezultate.

V skokih je še na najboljšem slovenski atlet Valter Veljak, specialist v skoku v daljino. Tekmovalec je dosegel znamko 6.31, potencialno pa je že zmožen gotovih 6.70. Izrednim fizičnim sposobnostim tega atleta odgovarja prav tako velika negotovost v zaletu in samem skoku. Dobro tehniko skakanja bi moral Veljak obvladati že v prihodnji sezoni, sicer bo vsaka zamuda postala usodna za nadaljni razvoj tega zelo nadarjenega atleta. Tik za petami Veljaku je videmski predstavnik Gheller, ki je kot rojen za skoke, saj ima tudi v višini zelo dober rezultat 1.73. Dober rezultat 6.17 je v daljini dosegel tudi Mattagliano, njegov nastop v tej panogi pa je slučajen, ker je sicer atlet odličen sprinter. Med najboljšimi je tudi 14-letni Tomasin iz Tržiča z znamko 5.67.

Tudi skok v višino ima lepo število dobrih specialistov, lahko pa bi bilo povprečje se boljše, če bi bila ta panoga pogostejše na sporedu. Skakalci v višino so nastopali le v mesecih najhujše vročine, ko pa je bila sezona na višku, so se le dvakrat pomerili med seboj. V Trstu je na prvem tekmovanju zmagal član Bora Fabjan Boris s 165 cm, ker pa se je poškodoval je izgubil nekaj mesecev napornejšega treninga in prvo mesto je prešlo v roke Savina, ki je dosegel 1.72. Tonini, ki je bil že v začetku med najboljšimi, je predvsem tekal in si močno utrdil noge, tako da je 21. oktobra odlično premagal višino 1.76 in vsaj v Trstu pridobil solidno prednost 11 centimentrov nad vsemi ostalimi, razen Savina, ki pa redno nastopa le v skoku s palico. Prav po zaslugi Savina je bil skok s palico na zelo visoki ravni. Od začetka sezone pa do konca je atlet CUS stalno naskakoval nove višine in pristal na 3.40. Omeniti pa je treba, da je med trobojem v Rimu skočil celo 3.50, kar bi bil državni rekord.

Obe prvi mesti v metih sta v rokah Delli Compagnija, ki je v primerjavi z letom 1961 ogromno napredoval. Njegova glavna skrb je bila najprej met diska. Tu je že v 1961 dosegel rezultat čez 41 m, v zadnji sezoni pa je napredoval skoraj v vsaki priliki in v začetku septembra dosegel odlično znamko 46.55, ki ga uvršča med najboljše v vsej Italiji. Uspešen je bil tudi predstavnik Bora Fučka, ki je dosegel 39 m; njegovega rezultata pa atletska zveza ni priznala, ker je bil tekmovalec nekaj časa brez legitimacije člana FIDAL. V sezoni 1963 pričakujemo od slovenskega atleta rezultate okoli 42 m, ki bodo skoraj gotovo zadostovali za prvo mesto v deželi. Po odličnih rezultatih v metu diska se je Delli Compagni popolnoma posvetil krogli in v kratkem času dohitel Walterja Veljaka, ki je poleg skoka v daljino zmagovito metal tudi kroglo. Delli Compagni je zabeležil znamko 15.21, ki velja približno 12.50 s članskim orodjem, Walter Veljak pa je najprej z rezultatom 14.66 zmagal na vsedržavnem tekmovanju v Modeni, na deželnem prvenstvu pa popravil osebni rekord s 14.76. Tudi v metu krogle za prihodnjo sezono mnogo pričakujemo od Fučke, ki v treningu redno meče skoraj 14 m. Med prvo desetorico metalcev krogle je tudi drugi predstavnik Bora Borut Spacal v bližnji sezoni pa se namerava ta atlet specializirati v teku čez ovire za katere ima zelo primerno postavo. V metu kopja ni bilo nikogar, ki bi dostojno zamenjal državnega rekorderja Saitza; Di Blas, ki je zmagal na skoraj vseh tekmovanjih, ni vrgel več kot 51.44, kar je 10 m manj od Saitza.

Edini štafetni tek v katerem mlajši mladinci nastopajo je 4x100 m. Najhitrejše moštvo ima Fiamma, ki je v postavi Migliarino, Battisti, Moratti in Cliselli dosegle v Bologni čas 45"6, boljšo tehniko pa je pokazala Ginnastica (46"2), posebno ko je nastopila brez svojega najboljšega tekača Mattagliana. Veliko zanimanje je bilo 1962 za troboj. Savino, ki je v Rimu dosegel 2272 točk je tudi državni rekorder, kar dokazuje, da je predvsem tržaška atletika za bodočnost dobro založena z odličnimi mladimi elementi.

BRUNO KRIZMAN

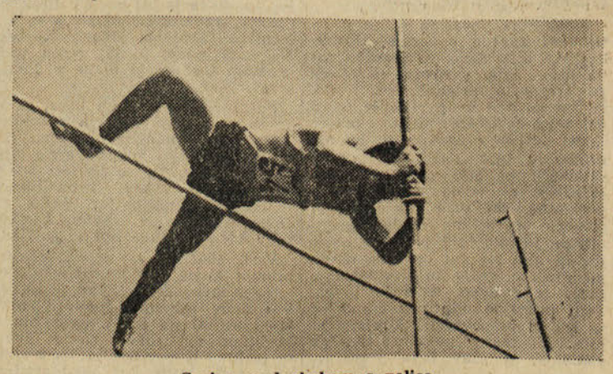

Savino med skokom s palico

Po neuspehih v rugbyju

Namesto krogle bo Rowe (evrop. prvak) metal drevesa

LONDON, 9. — Bivši evropski prvak v metu krogle Škot Arthur Rowe, ki je pustil atletiko za rugby, kjer je nastopal kot profesionalec, ni imel uspeha v novi panogi te se bo zato vrnil k bivši športni disciplini, vendar z razliko, da bo kroglo zamenjalo... drevo.

Rowe je javil, da se letos namerava udeležiti kakih štiridesetih profesionalnih mitingov na Škotskem, kjer namesto krogle mečejo debelega macesna. V tem škotskem ljudskem športu tekmovalci mečejo deblo macesna čim dlje, pri čemer pa seveda morajo paziti, da drevo pade na tla z debelejšo stranjo.

BOKS

NEW YORK, 9. — Povratni dvoboj za naslov svetovnega prvaka težke kategorije Liston-Patterson bo 4. aprila letos v Miami Beachu.

SMUČANJE

KITZBUEHEL, 9. — Prireditelji smučarskih tekem v alpskih disciplinah Hahnenkamma, ki je na sporedu v Kitzbühelu 19. in 20. t.m. so sklenili do skrajnosti zmanjšati število udeležencev, ki jih bo po bližno tretjina v primerjavi s prejšnjimi nastopi. Na podlagi priporočil mednarodne smučarske zveze bo do prepustili k tekmam v Kitzbühelu samo 80 smučarjev, medtem ko jih je bilo lani 120. Celo Avstrija bo imela pravico le do 15 tekmovalcev.

LESTVICE ATLETOV PO REVIJI «TRANCK AND FIELD»

8 prvih mest za ZDA 6 pa za Evropo

Ostala: 3 za Novo Zelandijo, 1 za Kanado in Formozo

NEW YORK, 9. — *V lestvicah za 1962. leto, sestavljene na podlagi najboljših doseženih časov in znamk in tudi številu zmag, je revija «Tranck and Field» razvrstila najboljše atlete v lanski sezoni kakor sledi (na prvem mestu je najboljši, na ostalih so evropski tekmovalci):*

100 jardov in 100 m: 1. Bob Hayes *(ZDA), 7. Delecour (Fr.), 8. Gamper (Z. Nem.).*

200 m in 220 jardov: 1. Harry Jerome *(Kan.), 4. Ove Johnson (Sved.).*

400 m in 440 jardov: 1. Ulis Williams *(ZDA), 2. Robbie Brightwell (VB), 5. Manfred Kinder (Nem.), 6. Reske (Nem.), 10. Laeng (Švica).*

800 m in 880 jardov: 1. Peter Snell *(NZ), 4. Michel Jazy (Fr.), 9. Matuschewski (Nem.), 10. Bulišev (SZ).*

1500 m in 1 milja: 1. Peter Snell *(NZ), 3. Michel Jazy (Fr.), 7. Baran (Pol.), 8. Norpoth (Nem.).*

5000 m in 3 milje: 1. Murray Halberg *(NZ), 3. Bruce Tulloh (VB), 4. Zimmy (Pol.), 5. Bolotnikov (SZ), 6. Grokotzki (Nem.), 8. Boguszewicz (Pol.), 9. Michel Bernard (Fr.).*

10.000 m in 6 milj: 1. Piotr Bolotnikov *(SZ), 2. Janke (Nem.), 3. Fowler (VB), 4. Tulloh (VB), 5. Hyman (VB), 6. Robert Bogey (Fr.), 8. Grodotski (Nem.), 10. Ivanov (SZ).*

3000 m in ovire: 1. Roelants *Belg.), 2. Vamos (Rom.), 3. Sokolov (SZ), 4. Buhl (Nem.), 5. Jevdokimov (SZ), 6. Konov (SZ), 8. Osipov (SZ), 9. Krzyskowiack (Pol.).*

110 m zapreke: 1. Jerry Tarr *(ZDA), 4. Mihajlov (SZ), 6. Cornacchia (It.).*

400 m zapreke: 1. Salvatore Morale *(It.), 5. Janz (Nem.), 7. Neumann (Nem.), 9. Rintamaki (Fin.), 10. Anisimov (SZ).*

Skok v višino: 1. Valerij Brumel *(SZ), 3. Patterson (Sved.), 7. Šavlakadze (SZ), 8. Bolšov (SZ), 9. Duhrkop (Nem.).*

Skok v daljino: 1. Ralph Boston *(ZDA), 2. Ter Ovanesian (SZ), 6. Stenius (Fin.), 8. Eskola (Fin.), 9. Vaupsaš (SZ), 10. Bondarenko (SZ).*

Skok s palico: 1. Ron Morris *(ZDA), 2. Nikula (Fin.), 6. Preussger (Nem.), 8. Tomasek (ČSSR).*

Troskok: 1. Josef Schmidt *(Pol.), 2. Gorjajev (SZ), 3. Malcherczyk (Pol.), 4. Fedosejev (SZ), 5. Kreyer (SZ), 6. Zolotarjev (SZ), 9. Mihajlov (SZ), 10. Aljabev (SZ).*

Met krogle: 1. Dallas Long *(ZDA), 3. Arthur Rowe (VB), 4. Vilmos Varju (Madž.), 5. Viktor Lipsnis (SZ), 7. Zsigmond Nagy (Madž.), 8. Alfred Sosgornik (Pol.).*

Met diska: 1. Al Oerter *(ZDA), 3. Vladimir Trusenjev (SZ), 5. Edmund Piatkowski (Pol.), 9. Kees Koch (Hol.).*

Met kladiva: 1. Hal Connoly *(ZDA), 2. Gyula Zsivotzky (Madžarska), 3.) Aleksej Baltovski (SZ), 4. Jurij Bakarinov (SZ), 5. Heinrich Thum (Av.), 6. Vasilij Rudenko (SZ), 7. Josef Matoušek (ČSSR), 9. Olgierd Cieply (Pol.), 10. Jurij Nikulin (SZ).*

Met kopja: 1. Janis Lusis (SZ), *2. Viktor Cibulenko (SZ), 3. Carlo Lievore (It.), 4. Janusz Sidlo (Pol.), 5. Vladimir Kuznecov (SZ), 6. Wladislav Nikiciuk (Pol.), 7. Marjan Machowina (Pol.), 8. Pauli Nevala (Fin.), 9. Hermann Salomon (Nem.), 10. Rolf Herings (Nem.).*

Deseteroboj: 1. C. K. Yang *(Formoza), 2. Vasilij Kuznecov (SZ), 3. Werner von Moltke (Nem.), 4. Manfred Bock (Nem.), 5. Janis Lusis (SZ), 7. Bef Kamerbeek (Hol.), 8. Willie Holdorf (Nem.), 9. Seppo Suutari (Finska).*

«Zakaj, zakaj, zakaj?»

(Nadaljevanje s 3. strani)

itd. Toda nismo kupili filma «Državljan Caine», ki ga Američani smatrajo za višek svoje filmske umetnosti, ali filma «Hirošima, ljubezen moja» ali filma «Most na reki Kwai», ali film «Pepel in biser», skratka filme, ki pomenijo obdobja v razvoju svetovne filmske umetnosti.

Na koncu nekaj o tem potovanju in o Antonioniju, zaradi katerega sem moral zardevati. V kolikor mi je sploh znano o velikih razpravah, ki se vodi sedaj med naprednimi režiserji in filmskimi kritiki sveta o bodočnosti sodobnega filma, o dveh glavnih smereh, v katerih se ta razvija, — o «šoli», kot se sedaj pravi, Antonionija in o «filmski resnici» Jeana Roucha? Jaz na primer do najnovejšega časa nisem o tem slišal nič.

In še marsikaj zanimivega se danes dogaja v filmski umetnosti. Zahoda, o čemer smo morali diskutirati, a mi o tem ne vemo popolnoma ničesar. A diskutirali smo o vsem, začenši s primerjavo cen pri nas in v Italiji pa vse do šole Stanislavskega — če je ta živa ali mrtva. Začenjali smo na ulici, končavali pa v kaki majhni gostilnici v rimskem predelu Trastevere.

(«Novi mir», Moskva)

Kako sem ugonobil Tuhačevskega

5.

Naslednje jutro je Alfred odšel kar iz svojega stanovanja k četrtemu tiskarju. Martin Hagen je imel tiskarno v samem središču poslovnega dela Berlina blizu borze. Toda že kratek razgovor z izbranimi besedami z gospodom Hagenom je še enkrat pokazal, da so bili Alfredovi upi zaman. Bil je mlad človek, ki je pred kratkim prevzel očetovo delavnico ter jo precej razširil. Toda bil je še novinec v graverskem poslu. Res je imel visoko kvalificirane delavce, ki bi lahko prevzeli vsak posel.

Vsak posel, je pomislil Alfred, toda tega prav gotovo ne. Alfred je takoj uvidel, da je ime te tiskarne na seznamu nacionalsocialistične stranke le zaradi očeta, ne pa zaradi tega odločnega poslovnega človeka, s katerim se je pogovarjal. Toda oče je umrl.

Alfred se je zelo neugodno počutil v svojem vozu, ko je poslednjič vrgel pogled na mali papirček. Hkrati ga je prevzemalo razočaranje in strah. Bil je gotov, da ne bo imel tudi od poslednjega tiskarja nobene koristi. In to ime je bilo zadnje na seznamu. Kaj potem? Niti pomisliti ni smel, kako naj sporoči to vest Heidrichu.

Nad vrati male tiskarne v Seelendorfu je bilo napisano: Franz Putzig. Na tabli je bilo še napisano, da je bila tiskarna ustanovljena leta 1909. Alfred se je takoj spustil v pogovor z lastnikom, ki je imel popolnoma bele lase. Pogledal je vzorce, naročil vizitke, postavljal primerna vprašanja o poslih sploh in skušal lastnika pripraviti do tega, da mu vse podrobno pove. Toda Putzig, ki je veljal za zelo čudnega človeka, ni bil posebno zgovoren, tako da je bilo ozračje skoraj napeto. Ko je končal pogovor o zakonitem poslu, si ni znal odgovoriti na nekatera najbolj preprosta vprašanja. Zato se je skoraj iz obupa odločil za zelo nevaren in tvegan korak.

Iz žepa je vzel svojo izkaznico ter jo naglo pokazal tiskarju. Putzig si jo je pazljivo ogledal, kakor da bere vsako besedo. Nekajkrat jo je obrnil v rokah, jo podrobno pogledal in vrnil Alfredu. Nato ga je povsem mirno vprašal:

— Verjamem, da hočete prevzeti ta posel za nacionalsocialistično stranko?

— Seveda, toda v čem je?

— Morali bi mi tiskati potne liste — je rekel Alfred in naglo izgovoril vsako besedo, nato pa je z veliko nestrpnostjo umolknil, da bi počakal na odgovor.

— To je nenavadna zahteva. Postavljate me v neroden položaj. Prvič menim, da ko rečete, da je treba «tiskati potne liste» dejansko mislite, da jih je treba ponarediti. Sicer bi jih mogli dobiti kolikor bi hoteli v uradnih tiskarnah. To je zelo težek posel in priznati moram, da nimam v njem izkušenj. To, kar je zelo važno za vas, je to, da ta vrsta tiskanja ne spada v mojo posebno stroko in dvomim, da bi mi uspelo. Tretjič, če se lotim tega dela, mi je potreben uraden ukaz, to je neko jamstvo, da me ne bodo zaradi tega nazadnje preganjali po zakonu. Kako naj vem, da ni to kaka past? Veste, tudi take stvari se dogajajo.

Gledala sta drug drugega čez delovno mizo, ki je bila prazna. Alfred je naglo pomislil, kaj naj bi odgovoril.

— Kako jamstvo želite in od koga?

Putzig je trenutek pomislil.

— Od vodje moje strankarske organizacije in od vašega predstojnika, pa naj bo kdor si bodi. Želel bi, da bi bilo jasno napisano, da delam po ukazu in da nisem plačan za to.

Nekoliko sekund je pomolčal, nato je nadaljeval:

— Ako najprej izpolnite te pogoje, vam bom morda mogel pomagati.

Na koncu je dodal s skoraj uradnim glasom:

— Seveda bom zelo srečen, da lahko dam vse svoje sposobnosti na razpolago nacionalsocialistični stranki.

Ko je stopil Alfred iz tiskarne, se je moral krotiti, da ne bi pokazal svojega veselja. Poslednji tiskar, poslednje upanje! Kakšna neverjetna sreča. Bil je prepričan, da je Putzig dovolj sposoben kot graver in da bo lahko izvršil svojo nalogo.

Berens in vodja organizacije nacionalsocialistične stranke v Selendorfu sta podpisala ukaz za Putziga. Alfred je šel po Avalovljev pisalni stroj in je po še enem obisku v tiskarni poročal Heidrichu.

— Mislim, da sem ga našel — je rekel. — Natančno sem se poučil o njegovi preteklosti. Imenuje se Franz Putzig. Star je okrog petdeset let in ima malo tiskarno tu v mestu. Za sedaj ve samo to, da želimo od njega, da ponaredi nekoliko strani potnega lista: pečate, podpise in podobne stvari. Dal sem mu dve ali tri stvari, da jih prekopira in ki bodo jutri gotove. To je samo poskus. Če bo vse v redu, se lahko takoj lotimo posla. Nasmejal se je in dodal: — Zahteval je jamstva, da ga ne bodo preganjali. Rekel je, da je ta posel nezakonit.

Putzig je bil izvrsten. Na dokumentih iz nemškega generalštaba je dovršeno ponaredil podpise nekih uglednih oficirjev. Bili so to razni ukazi in okrožnice, na katerih je bilo napisano strogo zaupno. Pred tem so Heidrichovi ljudje uspešno vdrli v generalštab in po vdoru povzročili požar, da bi odstranili vse sledi.

Ostala je še najbolj kočljiva faza v tej operaciji. Stopiti v stik s sovjetskim agentom in začeti razgovore o prodaji «dragocenih dokumentov». Čez dva dni se je ta človek pojavil, prišel je k Alfredu. Bil je Hans Nemadt. Po češkoslovaški zvezi so torej Sovjeti reagirali.

Hans je prišel, ko je Alfred sedel pred kavarno, ki je bila blizu njegove pisarne. — Gospod Neuox? — je nagovoril Alfreda, ki se je obrnil osupnjeno. Gospod Neuox je pričakoval, da bo sovjetska povezava neki Poljak, Čeh ali Madžar, ni pa pričakoval čistokrvnega Nemca.

Medsebojno povpraševanje ni trajalo dolgo. Vsi dvomi v možnost prevare so bili odstranjeni in sporazumela sta se. Nocoj bo Alfred slikal dokumente, ki jih ima pri roki in ki jih je pripravljen prodati za petdeset tisoč mark. Zadnje dejanje, to je predaja dokumentov in prevzem denarja se je moralo izvršiti naslednji dan v hotelu «Astoria».

Ponoči je Alfred preslikal dokumente, Hans pa je verjetno prišel v stik s svojimi predstojniki. Medtem ko je delal, je Alfred v nekem trenutku pogledal časopise, ki so prinašali vest, da bo kronanju angleškega kralja Jurija VI. in kraljice Elizabete v imenu sovjetske vlade prisostvoval maršal Rdeče armade Mihail Nikolajević Tuhačevski.

Nemadt in Alfred sta se naslednji dan prijavila v hotelu kot poslovna človeka in dobila sobo št. 360. Bila je mala, preveč segreta soba. Alfred je brez besed izvlekel iz aktovke ovitek s slikami, Hans pa mu je izročil sveženj bankovcev, to je petdeset tisoč mark. Alfred je začel šteti denar, Hans pa brati dokumente.

Naslednji dan je bil blagajnik Siecherheitsdiensta presenečen, ko je dobil ukaz, naj vknjiži petdeset tisoč mark. Nihče mu ni rekel, od kod je prišel ta denar.

Nekoliko dni kasneje je lahko Alfred bral v časopisih dve obvestili o maršalu Tuhačevskem. V prvem je bilo napisano, da ne more prisostvovati kronanju angleškega kralja zaradi bolezni ter da bo šel na kronanje namesto njega poveljnik sovjetske mornarice Orlov.

V drugem obvestilu, ki je bilo objavljeno deset dni kasneje, pa je Tass sporočala, da so 11. junija maršala Tuhačevskega in nekaj njegovih tovarišev pripeljali pred sodišče in jih obsodili na smrt zaradi kovanja zarote in izdajstva.

Konec

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6-II. TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA GORICA: Ulica S. Pellico 1-II, Tel. 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — NAROČNINA: mesečna 650 lir. — Vnaprej: četrtletna 1800 lir, polletna 3500 lir, celoletna 6400 lir — FLRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 40 din, letno 1920 din, polletno 960 din, četrtletno 480 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3-I, telef. 21-928, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603-86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 100, finančno-upravni 150, osmrtnice 120 lir. — Mali oglasi 30 lir beseda. — Vsi oglasi se naročajo pri upravi.
Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst